

Do użytku służbowego

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Biłgoraju**

**Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
powiatu biłgorajskiego
za 2021 rok**

Biłgoraj, dnia 31 marca 2022 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	str. 3
I. Wstęp.....	str. 5
II. Nadzór sanitarny w zakresie higieny żywności, żywienia.....	str. 7
III. Nadzór sanitarny w zakresie higieny komunalnej.....	str. 28
IV. Nadzór sanitarny w zakresie higieny dzieci i młodzieży.....	str. 49
V. Nadzór sanitarny w zakresie higieny pracy.....	str. 58
VI. Nadzór sanitarny zakładów służby zdrowia.....	str. 65
VII. Sytuacja epidemiologiczna powiatu.....	str. 68
VIII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny.....	str. 84
IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia.....	str. 88

WPROWADZENIE

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Wykonywanie ww. zadań, określonych w ustawie z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 195) polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

W ścisłej współpracy z pionem nadzoru sanitarnego funkcjonuje baza laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Specjalistyczne, o szerokim i elastycznym zakresie badań laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie oraz laboratoria w powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych tworzą zintegrowany system badań laboratoryjnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubelskiego, w ramach którego wykonywane są badania środowiskowe, epidemiologiczne, żywności i wody, powietrza oraz pomiary radiacyjne.

Badania żywności, tj.:

- badania mikrobiologiczne,
- badania chemiczne (mykotoksyny, WWA, metale szkodliwe dla zdrowia, alkaloidy propanowe, alkaloidy sporyszu, cyjanowodór, pestycydy, azotany, 3-MCPD),
- skażenia promieniotwórcze,
- GMO,
- lekooporność,
- znakowanie

oraz:

- badania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w zakresie migracji (metale, I-rzędowe aminy aromatyczne),

wykonywane są przez współpracujące laboratoria akredytowane Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kielcach, Warszawie, Bydgoszczy, Rzeszowie, Białymstoku, Krakowie, a także przez laboratorium PIWet w Puławach.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju zatrudniony jest personel posiadający wysokie kwalifikacje oraz specjalistyczną, ciągle poszerzaną wiedzę z zakresu ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Funkcjonujący i stale doskonalony system zarządzania jakością w komórkach bieżącego nadzoru sanitarnego jest gwarancją uzyskiwania wiarygodnych, dobrze udokumentowanych wyników kontroli i badań.

Systematyczne prowadzenie badań oraz dokonywanie okresowych ocen umożliwia Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Biłgoraju monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu oraz w razie konieczności, podejmowanie natychmiastowych działań interwencyjnych.

Na wypadek zaistnienia zagrożenia epidemiologicznego uruchomiono system powiadamiania alarmowego, nr tel. 887 435 926, przy którym pełnione są dyżury całą dobę.

Mając świadomość rangi pełnionych zadań i chcąc je wykonywać w sposób w pełni kompetentny, w celu osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu usług kontrolnych, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Biłgoraju wdrożyła i stale doskonali system zarządzania jakością zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”.

Ponadto funkcjonuje również w obszarze bezpieczeństwa żywności system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt – RASFF - uruchamiany w sytuacji stwierdzenia żywności stanowiącej ryzyko dla zdrowia lub życia człowieka oraz system RAPEX (System Szybkiej Wymiany Informacji o Produktach Niebezpiecznych) – dotyczący kosmetyków.

I. WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju działa na obszarze powiatu biłgorajskiego.

Powiat biłgorajski obejmujący 13 gmin zajmuje powierzchnię 1681 km², którą zamieszkuje 99 989 ludności. Na terenie powiatu znajduje się 212 miejscowości, w tym 5 miast.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju zadania wykonuje przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, której siedziba mieści się w Biłgoraju, przy ul. Gen. Henryka Dąbrowskiego 15.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- zdrowotnymi żywności i żywienia i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w którym są udzielane świadczenia zdrowotne,
- ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawania chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych,

poprzez następujące komórki organizacyjne:

- Oddział Nadzoru Sanitarnego, w skład którego wchodzi:
 - sekcja Higieny Żywności, Żywienia
 - sekcja Nadzoru Przeciw/Epidemicznego,

- sekcja Higieny Komunalnej,
- sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami,
- sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży,
- stanowisko pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego,
- Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocja Zdrowia,
- Oddział Ekonomiczny i Administracyjny.

W roku sprawozdawczym 2021 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju przeprowadzili ogółem 848 kontroli (wizytacje), w wyniku których wydano 182 decyzje merytoryczne oraz 146 decyzji płatniczych. Wystawiono ogółem 40 postanowień.

Za uchybienia natury higienicznej i zdrowotnej stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nałożono łącznie 34 mandaty karne na sumę 5950 zł.

W roku 2021 pobrano do badania laboratoryjnego łącznie 243 próbki: 129 próbek żywności, w tym 3 dekady i 2 próby wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 114 próbek wody.

Prowadzenie nadzoru sanitarnego nad obiektami zgodnie z przygotowanym harmonogramem kontroli na rok 2021 było ograniczone w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

II. Nadzór sanitarny w zakresie higieny żywności, żywienia i produktów kosmetycznych

Do zadań sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w zakresie:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i wprowadzania do obrotu żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

Z dniem 07.07.2021 r. zadania w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi obrotu produktami kosmetycznymi przejęła sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami, w związku z czym zmianie uległa nazwa sekcji na Sekcja Higieny Żywności i Żywienia.

W roku 2021 obsada kadrowa sekcji Higieny Żywności i Żywienia zmieniała się kilkakrotnie i wynosiła:

- 4 osoby - od 01.01.2021 r. do 06.01.2021 r.
- 3 osoby - od 07.01.2021 r. do 10.01.2021 r.
- 4 osoby - od 11.01.2021 r. do 13.12.2021 r.
- 5 osób - od 14.12.2021 r. do 31.12.2021 r.

4 zatrudnione w sekcji osoby posiadają wyższe wykształcenie oraz specjalizacje i/lub studia podyplomowe związane z bezpieczeństwem żywności. Pracownicy przeprowadzają planowe, wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego urzędowe kontrole żywności, zajmują się problemami doraźnymi wynikającymi z doniesień konsumenckich, interwencji, zgłoszeniami w systemie RASFF i RAPEX, itp.

We współpracy z Zapobiegawczym Nadzorem Sanitarnym pracownicy sekcji HŻŻ dokonują oceny projektów budowlanych w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz uczestniczą w odbiorze obiektów, zatwierdzają działalność w tych obiektach, wydając stosowne decyzje. W zakresie produkcji podstawowej (pierwotnej), dostaw bezpośrednich, rolniczego handlu detalicznego, wprowadzania do obrotu środków spożywczych trwałych w opakowaniach jednostkowych wydają (na wniosek strony) zaświadczenia o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W roku 2021 nadzór HŻŻ obejmował ogółem 4635 obiektów, w tym:

- 1043 obiekty żywnościowo-żywnościowych, w tym:
 - 96 zakładów produkcyjnych,
 - 293 zakłady żywienia zbiorowego (w tym 117 zakładów żywienia zamkniętego),
 - 654 obiekty obrotu żywnością,

- 9 obiektów związanych z produkcją i obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością,
- 9 obiektów obrotu kosmetykami,
- 3574 produkcji podstawowej.

W porównaniu do roku 2020 liczba obiektów żywnościowo-żywnościowych innych niż zakłady produkcji podstawowej zmniejszyła się o 5, liczba obiektów związanych z produkcją i obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością zmniejszyła się o 2, natomiast liczba obiektów obrotu kosmetykami nie uległa zmianie.

Dodatkowo, zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej na bieżąco dokonywano wpisów do rejestru producentów żywności w zakresie produkcji podstawowej (pierwotnej) – w 2021 r. zarejestrowano 362 rolników (w 2020 r. – 785), w tym 4 w zakresie rolniczego handlu detalicznego (w 2020 r. – 7).

W 2021 r. przeprowadzono ogółem **275 kontroli** urzędowych w 204 obiektach, w tym:

> **32 tematyczne:**

w zakresie:

- warunków wprowadzania do obrotu środków spożywczych z ruchomych punktów sprzedaży (RPS)
- znakowania środków spożywczych
- zgodności z wymaganiami zdrowotnymi żywności w aspekcie UKŻ i MONIT - pobór próbek żywności do badań laboratoryjnych,
- prowadzonych akcji (wypoczynek zimowy i letni dzieci i młodzieży, festyny/imprezy masowe, sezon turystyczny – obiekty żywnościowe)

> **29 kontroli interwencyjnych**, w tym dotyczących:

- powiadomień w systemie RASFF (9),
- zgłoszeń konsumenckich (17) – przypadki opisano w poszczególnych kategoriach obiektów
- przekroczenia parametrów mikrobiologicznych/chemicznych żywności (3).

Podczas **kontroli kompleksowych** przeprowadzonych w 115 zakładach na podstawie arkusza oceny dokonano klasyfikacji obiektów pod względem poziomu zagrożenia bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w oparciu o bieżący stan sanitarno-techniczny i higieniczny zakładu, skuteczność systemów kontroli wewnętrznej i profil prowadzonej działalności.

Kontrole wykazały, że w 35 sklasyfikowanych obiektach (**30,43%**) stwierdzono naruszenie przepisów prawa żywnościowego. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, niewłaściwy stan higieniczny wyposażenia, niewłaściwa jakość żywności, brak nadzoru nad ciągłością łańcucha chłodniczego, nie zapewnienie odpowiednich

warunków do utrzymania higieny rąk i wyposażenia oraz nie wdrażanie w pracy bieżącej procedur kontroli wewnętrznej opartych na zasadach HACCP.

W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mających wpływ na bezpieczeństwo konsumentów (zarówno podczas kompleksowych jak i innych kontroli) były wydawane doraźne zalecenia lub decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego i zdrowotnego oraz decyzje nakazujące wycofanie z obrotu/zakazujące wprowadzania do obrotu środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej.

Celem poprawy stanu higieniczno-zdrowotnego stosowano wobec przedsiębiorców nie przestrzegających wymagań obowiązujących przepisów sankcje karne wynikające z uprawnień Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ale również udzielano informacji dotyczących m. in. zasad znakowania żywności oraz tworzenia, wdrażania i utrzymania systemu bezpieczeństwa żywności, tj. procedur dobrej praktyki higienicznej /GHP/, dobrej praktyki produkcyjnej /GMP/ oraz systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli /HACCP/, omawiano problemy zgłaszane przez przedsiębiorców.

Działalność represyjna

W 2021 r. wydano:

- **25** decyzji administracyjnych, w tym:
 - 8 decyzji usunięcia uchybień,
 - 1 decyzję wstrzymania działalności zakładu,
 - 10 decyzji wycofania z obrotu/zakazu wprowadzania do obrotu,
 - 3 decyzje zatwierdzenia warunkowego,
 - 1 decyzję wygaśnięcia,
 - 1 decyzję umorzenia postępowania przed wydaniem decyzji,
 - 1 odmowy zatwierdzenia
- nałożono **33** mandaty karne na łączną kwotę **5.650** zł.

W roku sprawozdawczym **zatwierdzono ostatecznie 41** zakładów, dokonano **368 wpisów nowych zakładów do rejestru zakładów** podlegających urzędowej kontroli organów PIS, w tym:

- 362 produkcji pierwotnej (w tym 96 z dostawami bezpośrednimi, 4 z rolniczym handlem detalicznym),
- 1 sprzedaży internetowej,
- 2 apteki,
- 3 sprzedaży żywności trwałej mikrobiologicznie.

Wykreślono z rejestru zakładów prowadzonego przez PPIS w Biłgoraju 50 zakładów (wydano 49 decyzji wykreślenia, z czego 7 dotyczyło zakładów produkcji pierwotnej).

W trosce o dobro konsumentów **wycofano z obrotu 50 partii środków spożywczych** o wartości **545,63 zł** (w roku 2019 wycofano 129 partii o wartości 1104,68 zł).

Przyczyny wycofania to sprzedaż przeterminowanych środków spożywczych (38 partii), sprzedaż środków spożywczych zgniłych/zapleśniałych lub wtórnie zanieczyszczonych (5 partii), brak oznakowania (4 partie), brak daty minimalnej trwałości (1 partia) i przechowywanie w niewłaściwych warunkach termicznych, które mogą spowodować, że żywność będzie niewłaściwej jakości zdrowotnej zagrażającej zdrowiu konsumentów (1 partia) oraz stwierdzenie przekroczenia dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu (1 partia).

Pod względem asortymentowym z obrotu wycofano żywność z następujących grup: wyroby cukiernicze i ciastkarskie, wyroby piekarnicze, koncentraty spożywcze, przyprawy, przetwory mięsne, przetwory rybne, owoce, warzywa, orzechy, ziarno zbóż i przetwory zbożowe, przetwory mleczarskie i napoje alkoholowe (piwo).

Osoby odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości zastały ukarane grzywnami na podstawie art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Podczas kontroli pobrano do badania laboratoryjnego (w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu) łącznie **126 próbek**, w tym:

- 124 próby żywnościowe – zdyskwalifikowano 3 z 5 próbek lodów śmietankowych na bazie mleka ze względu na stwierdzoną obecność pałeczek Salmonella spp.
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością – nie kwestionowano.

CHARAKTERYSTYKA ZAKŁADÓW ŻYWIENIOWO-ŻYWNOŚCIOWYCH ZAKŁADY PRODUKCJI ŻYWNOŚCI

1. Wytwórnice lodów

- **7 obiektów w ewidencji**, skontrolowano 2 zakłady, przeprowadzono **4 kontrole**, w tym **1 interwencyjną** w związku ze stwierdzeniem obecności pałeczek Salmonella spp. w 3 próbkach lodów śmietankowych tradycyjnych na bazie jaj świeżych i mleka pobranych w ramach UKŻ
- wydano **5 decyzji administracyjnych**, w tym 3 decyzje opłatowe, 1 unieruchomienia zakładu, 1 decyzję wygaśnięcia
- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 50 zł.

Podczas kontroli **pobrano 10 prób**, tym 5 prób lodów (3 zakwestionowano) oraz 5 prób jaj surowych (prawidłowe).

Wytwórnice lodów działające na terenie powiatu to małe, rodzinne przedsiębiorstwa, w tym 3 stanowiące samodzielne obiekty, 3 zlokalizowane w zakładach piekarniczo-cukierniczych, 1 zlokalizowany w zakładzie żywienia otwartego. Prowadzą działalność sezonową, w okresie letnim. Tylko jeden z nich prowadzi produkcję na bazie mleka płynnego pasteryzowanego i świeżych jaj. W pozostałych, podstawowymi surowcami są mleko w proszku, mleko UHT, cukier i pasty smakowe.

Jako dodatki przy produkcji lodów stosowane są również świeże lub mrożone owoce.

Lody produkowane są w ilościach niezbędnych do bieżącej sprzedaży codziennie lub 2 - 3 razy w tygodniu. Do obrotu wprowadzane są w miejscu produkcji i/lub w sklepach firmowych znajdujących się w niewielkiej odległości od zakładu. Przedsiębiorcy posiadają odpowiednie wyposażenie i środki transportu.

Podczas kontroli zwracano uwagę na używane do produkcji surowce, właściwy sposób obróbki termicznej oraz higienę produkcji i sprzedaży. Weryfikowano dokumentację związaną z bezpieczeństwem żywności oraz zapisy. Kontrolowano, czy są przeprowadzane badania właścicielskie gotowego wyrobu. Sprawdzano, czy są dostępne dla klientów informacje wynikające z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

2. Automaty do lodów

- **13 obiektów w ewidencji**, 4 zakłady skontrolowano, przeprowadzono **7 kontroli**,

- wydano **5 decyzji opłatowych**

- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 200 zł.

Podczas kontroli **pobrano 5 prób lodów** do badania – prawidłowe.

Automaty do lodów zlokalizowane są w sklepach spożywczych (3), w punktach wprowadzających do obrotu również lody tradycyjne (5), w zakładach żywienia zbiorowego (1), w wytwórni lodów (1), w 3 przypadkach stanowią samodzielny obiekt.

Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na higienę procesu produkcyjnego, zwłaszcza na prawidłowość zabiegów mycia i dezynfekcji oraz higienę osobistą personelu, sprawdzano wyniki badań mikrobiologicznych oferowanego do sprzedaży produktu przeprowadzanych w ramach kontroli wewnętrznych, a także, czy są dostępne dla klientów informacje wynikające z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych.

3. Wytwórnice tłuszczów

- 2 obiekty w ewidencji,

- skontrolowano 1 zakład, przeprowadzono **1 kontrolę**,

Próbek środków spożywczych nie pobierano.

Zakłady prowadzą produkcję olejów roślinnych tłoczonych na zimno z surowców ekologicznych.

Posiadają wdrożony system GHP/GMP/HACCP.

4. Piekarnie

- **18 obiektów w ewidencji**, 7 obiektów skontrolowano, łącznie przeprowadzono **10 kontroli**,

w tym 2 kontrole interwencyjne w związku ze zgłoszeniami konsumenckimi (nie potwierdzone),

- wydano **5 decyzji administracyjnych**, w tym 1 na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej i 4 decyzje opłatowe,

- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 300 zł.

Podczas kontroli próbek żywności do badań laboratoryjnych nie pobierano.

Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowe prowadzenie procesów technologicznych, jakość surowców (w tym obecność produktów GMO), zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami, warunki transportu pieczywa do miejsca sprzedaży oraz sposób znakowania gotowego wyrobu. W przypadku produkcji wyrobów ciastkarskich sprawdzano wyniki badań mikrobiologicznych gotowego produktu, w tym badań przechowalniczych.

Sprawdzano prawidłowość prowadzenia dokumentacji i zapisów dotyczących stosowanych systemów kontroli wewnętrznej (HACCP) oraz zasad dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej.

W 2 zakładach podczas kontroli sprawdzono stopień degradacji tłuszczu smaźalniczego (OleoTest) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

5. Ciastkarnie

- **14 obiektów w ewidencji** (w tym 3 waflarnie), 5 obiektów skontrolowano, łącznie przeprowadzono **6 kontroli**,

- wydano **3 decyzje opłatowe**,

- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 100 zł.

Podczas kontroli **pobrano 10 prób żywnościowych** do badania w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prawidłowe.

Wszystkie ciastkarnie to małe zakłady, produkujące głównie do własnych sklepów lub na zamówienie. Jeden zakład produkujący wafle do lodów działa sezonowo, w okresie wiosenno-letnim.

Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowe prowadzenie procesów technologicznych, higienę personelu, zachowanie segregacji przy przechowywaniu gotowych wyrobów, półproduktów i surowców, stosowanie substancji dodatkowych dozwolonych, jakość surowców (w tym obecność produktów GMO), warunki transportu gotowych ciast do miejsca sprzedaży oraz sposób znakowania gotowego wyrobu (przygotowanie dla odbiorcy informacji dla klientów wynikających z rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych), jak również przeprowadzanie szkoleń personelu.

Sprawdzano prawidłowość prowadzenia dokumentacji i zapisów dotyczących stosowanych systemów kontroli wewnętrznej (HACCP) oraz dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej. Zwracano uwagę na posiadanie wyników prób właścicielskich, w tym przechowalniczych i na sposób dokumentowania wyników badań.

6. Przetwórnictwo owocowo-warzywne

- **19 obiektów w ewidencji**, 1 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **1 kontrolę**.

Podczas kontroli pobrano **5 prób żywnościowych** - prawidłowe.

W tej grupie obiektów funkcjonuje 1 zakład winiarski „AMBRA” S.A. w Woli Dużej, 4 kwaszarnie kapusty i ogórków, 4 winiarnie (produkcja z własnej uprawy), 1 cydrownia (produkcja z własnej uprawy), 1 chłodnia owoców i warzyw, 1 sortownia borówki amerykańskiej (chłodnia), 4 zakłady zajmujące się mrożeniem owoców, 1 tłocznia soków (mobilna) i 2 manufaktury produkujące przetwory owocowo-warzywne.

7. Browary i słodownie

- **1 obiekt w ewidencji**, w 2021 r. kontroli nie przeprowadzono.

Prób nie pobierano.

Mini browar zajmuje się produkcją piwa niepasteryzowanego na rynek lokalny.

8. Zakłady garmazeryjne

- **3 obiekty w ewidencji**, kontroli nie przeprowadzono.

Prób nie pobierano.

Jeden z zakładów prowadzi produkcję wyrobów kulinarnych, które wprowadza na rynek lokalny w 2 firmowych punktach. Dwa pozostałe zajmują się produkcją garmazeryjki pakowanej w opakowania jednostkowe i wprowadzanych do obrotu poza terenem powiatu.

9. Młyny

- **7 obiektów w ewidencji**, 2 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole**.

Pobrano 2 próby do badań laboratoryjnych – prawidłowe.

W powiecie biłgorajskim działają 3 młyny o dużej zdolności produkcyjnej, które wprowadzają swoje wyroby na rynek krajowy, pozostałe to mikroprzedsiębiorstwa produkujące na rynek lokalny, jeden z nich jest młynem gospodarczym świadczącym usługi dla okolicznych rolników.

10. Inne wytwórnie żywności (bez produkcji podstawowej)

- **12 obiektów w ewidencji**,

- 1 obiekt skontrolowano,

- przeprowadzono **3 kontrole interwencyjne** związane z powiadomieniami w systemie RASFF (kontrolowany zakład był jednym z odbiorców kwestionowanych surowców – papryka słodka, pieprz mielony, ziele angielskie).

W grupie tej występują:

- 2 zakłady prowadzące rozlew miodu naturalnego i produkcję tzw. „miodu sztucznego” - nadzorowane są wspólnie przez IW i PIS,
- 2 palarnie kawy,
- 5 zakładów prowadzących konfekcjonowanie wyrobów,
- 1 zakład przetwarzający płody rolne w ramach działalności gospodarczej,
- 1 zakład produkcji napoju miodowego, rozlewu syropu klonowego, który prowadzi rozlew miodu naturalnego – zakład nadzorowany wspólnie przez IW i PIS,
- 1 zakład produkcji pieczywa w warunkach domowych,

Nie pobierano próbek żywności do badań laboratoryjnych.

10. Produkcja podstawowa

- **3574 zakłady w ewidencji** (w tym 425 prowadzących równocześnie dostawy bezpośrednio i 35 RHD), z czego w 3066 (85%) prowadzona jest uprawa owoców miękkich, w 1380 (38%) – zbóż, w 3 (0,08%) - warzyw liściastych,

- zakłady produkcji kiełków - brak

- 23 obiekt skontrolowano, przeprowadzono **25 kontrole**, w tym **3 kontrole interwencyjne** związane z postępowaniami w związku ze stwierdzeniem w 2 przypadkach obecności pestycydu – glifosatu w kaszy gryczanej, do produkcji której użyto surowca z 2 gospodarstw zlokalizowanych na terenie powiatu biłgorajskiego oraz w 1 przypadku w związku ze stwierdzeniem obecności pestycydu – chloropiryfosu w pszenicy wyprodukowanej lokalnym gospodarstwem rolnym

- wydano **1 decyzję** zakazu wprowadzania do obrotu i nakazu przeznaczenia pszenicy na cele niespożywcze.

Gospodarstwa rolne kontrolowano w zakresie przestrzegania wytycznych wyszczególnionych w załączniku I rozporządzenia (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych dotyczących ogólnych przepisów higieny dla produkcji podstawowej i powiązanych działań oraz dobrej praktyki higieny.

Realizacja Porozumienia z dnia 22 grudnia 2020 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

Zaplanowano i przeprowadzono 1 wspólną kontrolę z WIORiN i IOŚ u producenta truskawek oraz 1 z WIORiN plantacji porzeczki czarnej w zakresie przestrzegania w produkcji pierwotnej wytycznych zawartych w zał. I rozp. 852/2004 w obszarze stanu techniczno-sanitarnego oraz usytuowania obszaru produkcji, wody wykorzystywanej w produkcji rolniczej, higieny produkcji, kontroli wewnętrznej. Niezgodności nie stwierdzono.

Pobrano 5 próbek truskawki świeżej do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (liczba β-glukuronidazododatnich E . coli) – prawidłowe.

Rolniczy handel detaliczny

- **35 obiektów w ewidencji**, 1 obiekt skontrolowano, przeprowadzono **1 kontrolę**.

Pobrano 1 próbę do badań laboratoryjnych - prawidłowa.

Zakres produkcji (uwzględniono podstawowy asortyment żywności wytwarzanej w danym gospodarstwie):

- 14 zakładów – przetwory z owoców,
- 2 zakład – przetwory z warzyw,
- 6 zakładów – przetwory z owoców i warzyw,
- 4 zakłady – przetwory zbożowe,
- 2 zakłady – pieczywo,
- 6 zakładów – produkcja oleju,
- 1 zakład – gotowe posiłki (potrawy) nie mięsne.

OBIEKTY OBROTU ŻYWNOŚCIĄ

1. Sklepy

- **373 obiekty w ewidencji**, 68 obiektów skontrolowano, przeprowadzono łącznie **90 kontroli**, w tym 18 interwencyjnych (zgłoszenia konsumentów – 13, RASFF – 5),

- wydano **38 decyzji administracyjnych**, w tym:

- 2 na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej
- 6 nakazu wycofania z obrotu
- 2 zatwierdzenia warunkowego
- 1 odmowy zatwierdzenia
- 27 opłatowych

- nałożono **16 mandatów karnych** na kwotę 2600 zł.

Podczas kontroli **pobrano 71 prób żywnościowych** - prawidłowe.

Na terenie powiatu biłgorajskiego w roku 2021 znajdowało się 12 supermarketów sieciowych (LIDL, Biedronka (6), Kaufland, Stokrotka (2), Tesco, Delikatesy Centrum).

2 sklepy zlokalizowane na terenie miasta Biłgoraj specjalizują się w sprzedaży ryb i przetworów rybnych. W chwili obecnej nie ma sklepów rybnych prowadzących sprzedaż ryb żywych.

Podczas kontroli sklepów zwracano uwagę na prawidłowość opracowania i wdrożenia systemów bezpieczeństwa żywności, znakowania środków spożywczych (zwłaszcza nieopakowanych), terminy przydatności do spożycia sprzedawanych artykułów, zachowanie segregacji przy przechowywaniu, zabezpieczenie przed wtórnym zanieczyszczeniem. Zwracano uwagę na zachowanie szczególnej higieny w sklepach oferujących do sprzedaży mięso mielone i stekowanie na życzenie klienta oraz krojone na bieżąco wędliny i sery.

W ramach zadań zleconych przez GIS w zakresie zapobiegania występowania ASF kontrolowano pochodzenie mięsa wieprzowego i wyrobów oraz sposób gospodarowania odpadami kategorii 3.

Przeprowadzono 13 kontroli związanych z doniesieniami (zgłoszenia konsumentów) o nieprawidłowościach. W przypadkach potwierdzonych nieprawidłowości stosowano działania represyjne (mandaty, decyzja nakazowa).

2. Kioski spożywcze

- **17 obiektów w ewidencji**, nie kontrolowano.

Prób nie pobierano.

Dwa z nich to kioski firmowe, w których prowadzi się sprzedaż pieczywa, w 1 prowadzi się sprzedaż lodów porcjowanych, pozostałe zlokalizowane w placówkach szkolnych, prowadzone przez szkołę lub agentów.

3. Magazyny

- **12 obiektów w ewidencji**, 3 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **3 kontrole**,
- wydano **1 decyzję opłatową**,
- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 100 zł.

Podczas kontroli **pobrano 8 prób** środków spożywczych – prawidłowe.

Na terenie działalności Stacji znajdują się: 1 magazyn hurtowy lodów i mrożonek, 1 magazyn chłodniczy wyrobów wędliniarskich i wyrobów ciastkarskich, 1 magazyn chłodniczy drobiu i wyrobów drobiarskich, 2 magazyny owocowo-warzywne, 4 magazyny wyrobów alkoholowych i bezalkoholowych, 1 magazyn suplementów diety. Pozostałe to 2 magazyny ogólnospożywcze, z wydzielonymi chłodniami na artykuły łatwo psujące się.

Magazyny posiadają środki transportu przystosowane do asortymentu przewożonych środków spożywczych.

Podczas kontroli magazynów mających w ofercie środki spożywcze łatwo psujące się zwracano szczególną uwagę na zachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego, prowadzenie monitoringu i zapisów temperatur oraz terminy przydatności do spożycia.

4. Obiekty ruchome i tymczasowe

- **72 obiekty w ewidencji** (72 samochody wykorzystywane jako ruchomy punkt sprzedaży),
- 4 obiekty skontrolowano (przeprowadzono **4 kontrole** związane z wnioskami o zatwierdzenie zakładu).

Nie pobierano próbek żywności do badań laboratoryjnych.

5. Inne obiekty obrotu żywnością

- **138 obiektów w ewidencji** (46 aptek, 18 obiektów – sprzedaż internetowa i na odległość, 5 banków żywności, 25 obiektów z żywnością opakowaną, trwałą mikrobiologicznie, 40 przedsiębiorców prowadzących punkty skupu owoców, 4 przedsiębiorców z urządzeniami dystrybucyjnymi),
- 6 obiektów skontrolowano, **przeprowadzono 8 kontroli**, w tym 1 interwencyjną (zgłoszenie konsumentki dotyczące naruszenia wymagań higienicznych w punkcie skupu owoców - potwierdzone),
- wydano **2 decyzje** opłatowe,
- nałożono **1 mandat karny** na kwotę 100 zł.

W aptece pobrano 2 próby środków spożywczych - prawidłowe.

W ramach 42 podmiotów prowadzących skup owoców w 2021 r. funkcjonowały 273 punkty skupu, z których 7 skontrolowano.

ŚRODKI TRANSPORTU

- **42 podmioty w ewidencji** (posiadających łącznie 97 środków transportu),
- 4 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **4 kontrole** związane z wnioskami o zatwierdzenie zakładu.

W ramach usług transportowych działa 18 dużych przedsiębiorstw transportowych, pozostałe to podmioty prowadzące działalność w zakresie przewożenia żywności, posiłków z zakładów cateringowych itp. posiadające pojedyncze środki transportu. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan sanitarno-techniczny samochodów oraz warunki transportu żywności.

OBIEKTY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO

1. Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

169 obiektów w ewidencji, w tym:

- 67 zakładów małej gastronomii,
- 63 zakłady żywienia otwartego (restauracje),
- 34 zakłady małej gastronomii w zakładach ruchomych i tymczasowych,
- 5 gospodarstw agroturystycznych ,
- 39 obiektów skontrolowano, w tym:
 - 12 zakładów małej gastronomii,
 - 19 zakłady żywienia otwartego (restauracje),
 - 7 zakładów małej gastronomii ruchomych i tymczasowych,
 - 1 gospodarstwo agroturystyczne,
- wykonano **54 kontrole**, w tym 1 interwencyjną:
 - 14 w zakładach małej gastronomii, w tym 1 kontrolę interwencyjną (zgłoszenie konsumentów),
 - 31 w zakładach żywienia otwartego (restauracje),
 - 8 w zakładach małej gastronomii ruchomych i tymczasowych,
 - 1 w gospodarstwie agroturystycznym,
- wydano **28 decyzji** administracyjnych:
 - 3 w małej gastronomii – decyzje opłatowe,
 - 25 w zakładach żywienia otwartego (restauracje) - 4 decyzje na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej, 1 decyzję nakazu wycofania z obrotu, 1 decyzję umorzenia postępowania administracyjnego, 17 decyzji opłatowych,
- nałożono **8 mandatów karnych** na kwotę 1450 zł (w tym **2 na 250 zł** w małej gastronomii).

W 1 zakładzie żywienia zbiorowego (restauracja) otwartego pobrano 5 prób środków spożywczych – prawidłowe.

Pięć zakładów żywienia zbiorowego otwartego (restauracje) wprowadza do obrotu detalicznego własne wyroby garmażeryjne (pierogi, krokiety, itp.), w tym dwa we własnych sklepach przyzakładowych. Do przewozu wyrobów używane są specjalistyczne środki transportu.

W 7 zakładach żywienia zbiorowego otwartego (w tym 1 zakładzie małej gastronomii) podczas kontroli sprawdzono stopień degradacji tłuszczu smaźalniczego (OleoTest) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Przeprowadzano analizę kart menu pod kątem zawartości substancji alergennych i sprawdzano sposób informowania konsumentów o składnikach potraw.

W ramach wypoczynku letniego skontrolowano w 2 obiektach 2 turnusy dla dzieci i młodzieży, które korzystały z wyżywienia w restauracji (zakłady z zapleczem noclegowym). W tych przypadkach przeprowadzano kontrole tematyczne ze szczególnym uwzględnieniem sposobu żywienia. Łącznie przeprowadzono 2 kontrole. Ponadto w 3 zakładach przeprowadzono kontrole tematyczne w związku z prowadzonymi usługami cateringowymi polegającymi na przygotowaniu i dowozie posiłków dla uczestników wypoczynku letniego.

2. Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

- **124 obiekty w ewidencji**, 34 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **44 kontrole**,

- przeprowadzono **3 oceny sposobu żywienia** (dekady).

Do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego zalicza się:

- **Bloki żywienia w szpitalach (system cateringowy)**

- **2 obiekty w ewidencji** (kuchenki oddziałowe), skontrolowano 2 zakłady, przeprowadzono **2 kontrole**,

- przeprowadzono 1 ocenę sposobu żywienia (dekada).

Posiłki dla pacjentów przygotowywane są w zakładzie cateringowym, dostarczane własnym (szpitalnym) środkiem transportu. W zakładzie cateringowym przeprowadzono ocenę sposobu żywienia.

- **Stolówki w żłobkach**

- **2 obiekty w ewidencji**, w tym w 1 obiekcie żywienie prowadzone w systemie cateringowym

- nie kontrolowano.

- **Stołówki szkolne**

- **59 obiektów w ewidencji** (w tym 38 zakładów żywienia w systemie cateringowym), 13 obiektów skontrolowano (w tym 3 zakłady żywienia w systemie cateringowym), przeprowadzono **15 kontroli** (w tym 3 w stołówkach z żywnością w systemie cateringowym).

Do stołówek cateringowych posiłki dowożone są w termosach oraz w pojemnikach izotermicznych z wkładami typu GN, przystosowanymi środkami transportu ze stołówek szkolnych prowadzących produkcję posiłków oraz innych zakładów żywienia zbiorowego będących pod nadzorem organów inspekcji sanitarnej. Próbkę pokarmową pobierane są i przechowywane w kuchniach przygotowujących posiłki, zgodnie z zawartymi umowami.

W ramach wypoczynku letniego i zimowego skontrolowano w 7 obiektach 8 turnusów dla dzieci i młodzieży. W tych przypadkach przeprowadzono kontrole tematyczne ze szczególnym uwzględnieniem sposobu żywienia. Łącznie przeprowadzono 8 kontroli.

Podczas kontroli oceniano jadłospisy w zakresie zgodności z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). W jadłospisach zaznaczono również produkty ze składnikami zawierającymi alergeny.

- **Stołówki przy internatach**

- **5 obiektów w ewidencji**, 2 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **2 kontrole**,
- przeprowadzono 2 oceny sposobu żywienia (dekada).

Wszystkie zakłady wdrożyły zasady GHP/GMP/HACCP.

- **Stołówki w przedszkolach**

- **21 obiektów w ewidencji** (w tym w 15 zakładach żywnością prowadzone w systemie cateringowym), 5 obiektów skontrolowano (w tym 3 działające w systemie cateringowym), przeprowadzono **6 kontroli** (w tym 3 w zakładach z żywnością w systemie cateringowym),
- przeprowadzono 1 ocenę sposobu żywienia (dekada).
- wydano **2 decyzje** opłatowe.

Do stołówek cateringowych posiłki są dowożone w termosach oraz pojemnikach izotermicznych z wkładami typu GN przystosowanymi środkami transportu z zakładów żywienia zbiorowego nadzorowanych przez Inspekcję Sanitarną.

Próbki pokarmowe pobierane są i przechowywane w kuchniach przygotowujących posiłki, zgodnie z zawartymi umowami.

W przedszkolach podczas kontroli oceniano jadłospisy w zakresie zgodności z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154). Weryfikowano sposób znakowania posiłków z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa żywnościowego.

- **Stołówki na koloniach, półkoloniach, obozach, zimowiskach**

- **6 obiektów w ewidencji**, 6 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **6 kontroli**.

Były to:

- 2 obozy pod namiotami
- 1 wypoczynek zorganizowany w szkole językowej
- 1 wypoczynek zorganizowany w prywatnej szkole podstawowej
- 1 wypoczynek zorganizowany na bazie sezonowego ośrodka wypoczynkowego
- 1 wypoczynek zorganizowany na bazie stadniny koni

Ponadto wypoczynek dla dzieci i młodzieży organizowany był na bazie zakładów objętych bieżącym nadzorem sanitarnym (szkoły, restauracje z zapleczem noclegowym) – ujęto w poszczególnych grupach obiektów.

Kontrolowano sposób żywienia, zachowanie odpowiednich warunków przechowywania żywności oraz higienę produkcji. Posiłki przygotowywano z uwzględnieniem deklaracji rodziców, co do wrażliwości poszczególnych dzieci na alergeny.

- **Zakłady usług cateringowych**

- **7 obiektów w ewidencji**, 3 obiekty skontrolowano, przeprowadzono **6 kontroli**,
- wydano **4 decyzje** administracyjne, w tym 1 decyzję na usunięcie uchybień natury higienicznej i zdrowotnej, 1 decyzję warunkowego zatwierdzenia i 2 decyzje o ustaleniu opłaty.

Zakres działalności:

- przygotowanie posiłków dla pacjentów szpitala – 1 zakład
- przygotowywanie posiłków obiadowych/jednodaniowych/przekąsek dla dzieci w 3 placówkach wsparcia dziennego – 1 zakład
- przygotowywanie posiłków do przedszkoli – 1 zakład
- świadczenie usług otwartych – 4 zakłady

- **Inne zakłady żywienia**

- **22 obiekty** (8 domów weselnych, 6 zakładów zapewniających całodobową opiekę osobom

niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, 7 placówek wsparcia dziennego, 1 inne), 6 obiektów skontrolowano, przeprowadzono **7 kontroli**, w tym 1 w związku z wnioskiem o zatwierdzenie zakładu,

- wydano **4 decyzje** administracyjne, w tym 1 decyzję wycofania z obrotu i 3 decyzje o ustaleniu opłaty,

- nałożono 2 mandaty karne na kwotę 250 zł.

Podczas kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego sprawdzano stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, sprzętu i urządzeń, higienę personelu, pochodzenie surowców i warunki ich przechowywania, sposób obróbki termicznej potraw, warunki dostawy posiłków do odbiorców oraz wdrożenie zasad dobrej praktyki higienicznej i wdrożenie zasad HACCP. Dokonywano również kontroli prawidłowości przygotowywania i przechowywania próbek pokarmowych.

MATERIAŁY I WYROBY PRZEZNACZONE DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

1. Wytwórnice

- **1 obiekt w ewidencji** (MODEL – produkujący m.in. opakowania kartonowe do żywności), nie kontrolowany w roku sprawozdawczym.

Zakład posiada wdrożone zasady dobrej praktyki produkcyjnej.

2. Miejsca obrotu

- **8 obiektów w ewidencji** (w tym 1 hurtownia), w roku 2021 kontroli nie przeprowadzono.

W obiektach wprowadza się do obrotu materiały opakowaniowe do żywności, przedmioty codziennego użytku przeznaczone do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych, szkła, porcelany itp.

Pobrano 2 próby PU (prawidłowe).

OBIEKTY OBROTU KOSMETYKAMI

- **9 obiektów w ewidencji** (sklepy), nie przeprowadzono **kontroli**.

Nie pobierano próbek produktów kosmetycznych do badań laboratoryjnych.

Od dnia 07.07.2021 r. zadania w zakresie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi realizuje Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami.

SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNYCH PRODUKTACH ŻYWNOŚCIOWYCH I ŚRODKACH ŻYWIENIA ZWIERZĄT (RASFF)

Problemy związane z bezpieczeństwem żywności występują we wszystkich krajach Wspólnoty, co przy swobodnym przepływie towarów, braku barier celnych i sanitarnych może spowodować ryzyko przedostania się niebezpiecznego produktu. Szybkie reagowanie na takie przypadki, wzajemne informowanie o zagrożeniach, rozpowszechnianie informacji o środkach spożywczych oraz materiałach i wyrobach mających kontakt z żywnością stanowiących ryzyko dla zdrowia, umożliwia System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF), w którym pracuje Państwowa Inspekcja Sanitarna, a który obowiązuje we wszystkich krajach Unii Europejskiej.

W 2021 r. pracownicy sekcji HŻŻ brali udział w 94 postępowaniach, podczas których nadzorowano w zakładach wymienionych w listach dystrybucyjnych wycofywanie z obrotu środków spożywczych / materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością kwestionowanych ze względu na stwierdzenie zanieczyszczeń chemicznych i/lub mikrobiologicznych. Czynności prowadzono za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość (rozmowa telefoniczna, wymiana informacji drogą elektroniczną) oraz bezpośrednio w zakładach wprowadzających do obrotu kwestionowane środki spożywcze - przeprowadzono 3 kontrole interwencyjne w zakładzie paczkującym środki spożywcze, 3 kontrole w sklepach spożywczych i 1 kontrolę w gospodarstwie rolnym.

Przygotowani i przesłano do Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym za pośrednictwem Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 1 powiadomienie informacyjne dotyczące przekroczenia NDP pozostałości pestycydu - etefonu (1,0+/-0,5 mg/kg) w papryce świeżej – próbę pobrano w supermarkecie Kaufland, ul. Jan Pawła II 49, 23-400 Biłgoraj.

W trakcie postępowania wyjaśniającego ustalono, że produktu nie ma już w sprzedaży - został sprzedany przed otrzymaniem wyników badań. Powiadomienie i wyniki badań przesłano do Stacji nadzorującej dostawcę oraz producenta papryki.

Ponadto do dnia 07.07.2021 r. sekcja Higieny Żywności i Żywienia sprawowała nadzór nad jakością zdrowotną produktów kosmetycznych.

W tym czasie nie otrzymywano zgłoszeń dotyczących dostępności na rynku niebezpiecznych produktów kosmetycznych przekazywanych w systemie RAPEX (System Szybkiej Wymiany Informacji o Produktach Niebezpiecznych).

WSPÓLPRACA Z INNYMI JEDNOSTKAMI KONTROLNYMI I ŚRODKAMI MASOWEGO PRZEKAZU

➤ **Policja**

Przeprowadzono 11 kontroli w obiektach użyteczności publicznej (sklepy, w tym spożywcze, galerie handlowe, obiekty sportowe, siłownie) w zakresie przestrzegania zasad reżimu sanitarnego w związku z ogłoszeniem stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

➤ **Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa**

Przeprowadzono 2 wspólne kontrole produkcji pierwotnej - plantacje owoców miękkich (truskawka, porzeczka czarna). Ponadto przekazywano informacje o przypadkach stwierdzenia przekroczenia pozostałości pestycydów w produktach pochodzenia roślinnego wyprodukowanych z surowców pochodzących od producentów produkcji pierwotnej z terenu powiatu biłgorajskiego (1 przypadek - maliny mrożone i 1 przypadek - kasza gryczana palona).

➤ **Inspekcja Ochrony Środowiska**

Przeprowadzono 1 kontrolę wspólną produkcji pierwotnej – plantacja owoców miękkich (truskawka).

➤ **Współpraca ze środkami masowego przekazu**

W 2021 r. ukazały się artykuły pod następującymi tytułami:

na portalu bilgorajska.pl

- „Wystawa grzybów. Podstawowa zasada – nie znasz nie zbierasz!”
- „Sanepid do rolników i zbieraczy runa leśnego – musisz wpisać się do rejestru!”

na portalu bilgoraj.com.pl

- „Wystawa grzybów w PSSE w Biłgoraju”

na portalu gazetabilgoraj.pl

- „Jadalne, niejadalne czy trujące?”

na portalu tygodnikzamojski.pl

- „BIŁGORAJ: wystawa grzybów w sanepidzie”

NADZÓR NAD OBROTEM GRZYBAMI

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (Dz. U Nr 115 z 2011 r., poz. 672 ze zm.) – „Grzyby świeże, rosnące w warunkach naturalnych, oraz grzyby

suszone pozyskiwane z grzybów rosnących w warunkach naturalnych, mogą być oferowane konsumentowi finalnemu:

- 1) wyłącznie w placówkach handlowych lub na targowiskach;
- 2) pod warunkiem uzyskania atestu na grzyby świeże lub atestu na grzyby suszone”.

W związku z powyższym zbieracze runa leśnego (grzybów) odsprzedający je na targowisku zwracali się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju o wydanie stosownych atestów.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju uprawnienia klasyfikatora grzybów posiada 1 pracownik sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami.

W roku 2021 udzielono 14 porad dotyczących przynależności gatunkowej świeżych grzybów leśnych zebranych przez mieszkańców powiatu.

Najczęściej były to grzyby jadalne tj. borowik wrzosowy, czubajka kania, uchówka ośła, borowik szlachetny, mleczaj rydz, bocznik ostrygowaty, ale do oceny przynoszono również grzyby blaszkowe niejadalne np. goryczak żółciowy, mleczaj wełnianka. W kilku przypadkach przynależności gatunkowej grzybów nie określono.

Wydano 20 atestów na grzyby świeże należące do gatunków czubajka kania, pieprznik jadalny, opieńka miodowa, podgrzybek brunatny, borowik szlachetny, lejkowiec dęty.

W roku sprawozdawczym nie zanotowano w powiecie zatruć grzybami.

Zbieranie grzybów leśnych wymaga wiedzy i doświadczenia, dlatego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Biłgoraju podejmowali działania oświatowo-prewencyjne.

W dniu 30.08.2021 r. w Dziennym Domu Opieki w Biłgoraju klasyfikator grzybów przedstawił prezentację multimedialną pt. „Grzyby” dotyczącą zasad bezpiecznego grzybobrania dla osób niewidomych i słabo widzących.

W dniach 23-24.09.2021 r. zorganizowano wystawę grzybów połączoną z edukacją na temat zasad bezpiecznego zbierania grzybów leśnych prowadzoną przez klasyfikatora grzybów zatrudnionego w Stacji. Zaproszenie na wystawę było przekazywane telefonicznie dyrektorom szkół i przedszkoli. Zaproszenie dla mieszkańców powiatu zamieszczono na stronie internetowej i Facebooku Stacji. Wystawa eksponowana była w budynku i przed budynkiem Stacji. Cieszyła się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców powiatu. Dzieciom rozdawano kolorowanki z grzybami, a młodzieży i osobom dorosłym broszurki o grzybach. Wystawę odwiedzili dziennikarze lokalnej prasy. Klasyfikator grzybów udzielił wywiadu dziennikarzom Radia Lublin. Artykuły i zdjęcia z wystawy ukazały się na portalach internetowych:

- bilgoraj.com.pl - „Wystawa grzybów w PSSE w Biłgoraju”
- bilgorajska.pl - „Wystawa grzybów. Podstawowa zasada – nie znasz nie zbierasz!”
- gazetabilgoraj.pl - „Jadalne, niejadalne czy trujące?”

- tygodnikzamojski.pl - „BIŁGORAJ: wystawa grzybów w sanepidzie”

W punktach sprzedaży detalicznej znajdują się w obrocie grzyby świeże hodowlane i ich przetwory w opakowaniach jednostkowych.

Grzyby leśne oferowane są do sprzedaży głównie w okresie przedświątecznym w opakowaniach jednostkowych jako grzyby suszone bądź marynowane.

Podsumowanie:

Na rok 2021 do kontroli zaplanowano **224** zakłady, z czego wykonano **115** kontroli (**51%**). Pozostałych 109 kontroli nie zrealizowano ze względu na zaangażowanie pracowników sekcji w zadania związane z działaniami prowadzonymi przez organy inspekcji sanitarnej w związku ogłoszonym stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Dodatkowo przeprowadzono **160 kontroli** poza planem (tj. **139 %** w stosunku do przeprowadzonych planowanych kontroli) związanych z działaniami doraźnymi wynikającymi z zatwierdzaniem nowych zakładów, nadzorem nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich i ferii zimowych, działaniami pokontrolnymi, kontrolami interwencyjnymi wynikającymi z doniesień konsumenckich o nieprawidłowościach lub związanych notyfikacjami zgłoszonymi w systemie RASFF. Ponadto przeprowadzono ponadplanowe kontrole tematyczne wynikające z bieżących potrzeb oraz kontrole akcyjne związane z aktualną sytuacją mogącą mieć wpływ na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów.

Kontrole urzędowe, w trakcie których stwierdzano naruszenie przepisów prawa żywnościowego skutkowały prowadzeniem postępowania administracyjnego mającego na celu poprawę stanu bezpieczeństwa żywności. Wykonanie zaleceń weryfikowano podczas kontroli sprawdzających. Przedsiębiorcy wywiązywali się terminowo z nałożonych na nich obowiązków.

Znacznie wzrosła świadomość operatorów żywności w zakresie zagrożeń w obrocie/produkcji żywności i systematycznie zwiększa się ilość obiektów, które wdrożyły i utrzymują systemy bezpieczeństwa żywności, a co ważniejsze, doceniają zalety wpływające z wdrożenia systemu.

Współpracowano ze stacjami sanitarno-epidemiologicznymi i innymi organami kontroli w zakresie wzajemnego informowania się o nieprawidłowościach oraz przeprowadzano wspólne kontrole.

W celu poinformowania rolników o obowiązku rejestracji działalności w zakresie produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego nawiązano współpracę z prasą lokalną i odbiorcami płodów rolnych.

Zakres wszystkich kontroli planowych w zakładach żywnościowo/żywnościowych rozszerzono o kontrolę obszaru obejmującego prowadzenie działalności w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Dodatkowo przeprowadzono 167 kontroli akcyjnych, w tym 11 wspólnie z funkcjonariuszami Policji) w obiektach użyteczności publicznej

(sklepy, w tym spożywcze, galerie handlowe, obiekty sportowe, siłownie) pod kątem przestrzegania przepisów przeciwepidemicznych wprowadzonych w celu ograniczenia szerzenia się COVID - 19.

W większości kontrolowanych obiektów regulacje prawne były realizowane. W jednym obiekcie (zakład małej gastronomii) pracownicę ukarano mandatem karnym za nie przestrzeganie obowiązku zasłaniania nosa i ust. W roku 2021 pracownicy sekcji HŻŻ przeprowadzili 1110 wywiadów epidemiologicznych z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2.

III. Nadzór sanitarny w zakresie Higieny Komunalnej.

Do zadań sekcji Higieny Komunalnej należy sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym pobieranie próbek wody do badań, wydawanie bieżących ocen cząstkowych, ocen okresowych i ocen obszarowych dotyczących jakości wody),
- wywiązywaniem się podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę z realizacji badań jakości wody zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym harmonogramem poboru próbek wody,
- bezpieczeństwem zdrowotnym wody w kąpieliskach (w tym pobieranie próbek wody do badań przed sezonem kąpielowym, wydawanie bieżących ocen o jakości wody w kąpielisku oraz ocen sezonowych po zakończeniu sezonu kąpielowego),
- miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli (w tym wydawanie bieżących ocen jakości wody),
- internetowym Serwisem Kąpieliskowym (System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach) - aktualizacja danych prowadzona w sposób zapewniający ich ciągłą i szybką wymianę,
- bezpieczeństwem zdrowotnym wody na pływalni (tym wydawanie bieżących ocen jakości wody)
- spełnieniem w obiektach wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium,
- warunkami higieniczno - sanitarnymi nieruchomości, obiektów użyteczności publicznej oraz środków transportu,
- spełnieniem wymogów postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi,
- warunkami higieniczno - sanitarnymi postępowania z odpadami medycznymi w miejscach ich powstawania,
- warunkami sanitarnymi obszarów zurbanizowanych oraz tras turystycznych,
- jakością ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju *Legionella sp.*

Do zadań sekcji należy również sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem wymagań higienicznych i zdrowotnych:

- w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej,
- w obiektach świadczących usługi hotelowe/noclegowe w tym nadzór nad warunkami sanitarnymi miejscowości, obiektów i tras turystycznych,

- w obiektach służby zdrowia w zakresie postępowanie z odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, postępowania ze zwłokami,
- w obiektach sportowych,
- na dworcach,
- w domach opieki, w domach samopomocy, w warsztatach terapii zajęciowej,
- w transporcie osobowym,
- na placach zabaw i piaskownicach,
- na terenach rekreacyjnych,
- na cmentarzach,
- w domach przedpogrzebowych oraz w transporcie pogrzebowym,
- w trakcie przeprowadzanych ekshumacji,
- na stacjach paliw,
- w aptekach,
- w kinach,
- na wodociągach zbiorowego zaopatrzenia,
- na wodociągach opartych na własnych ujęciach,

Zakres działalności sekcji obejmuje również:

- wydawanie opinii dotyczących organizacji imprez masowych oraz nadzór sanitarny nad tymi imprezami,
- wydawanie opinii dla gminnych regulaminów utrzymania porządku i czystości,
- wydawanie decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji,
- wydawanie opinii zezwalających na sprowadzanie zwłok z zagranicy,
- wydawanie opinii zezwalających na wywóz zwłok za granicę,

W 2021 r. zadania te realizowały 4 osoby zatrudnione w sekcji.

Prowadzenie nadzoru sanitarnego nad obiektami zgodnie z przygotowanym harmonogramem kontroli na rok 2021 było ograniczone w związku z trwającym na terenie Polski stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS – CoV – 2.

Pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej, zaangażowane były w realizację wszystkich zadań wynikających z tej sytuacji.

Nadzór sanitarny nad obiektami w 2021 r.

Dane zgodne z obowiązującym drukiem sprawozdawczym MZ – 46.

Obiekt	wiersz (zgodnie z MZ- 46)	według evidencji na 31 XII	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba kontroli
Ustępy publiczne, stałe, skanalizowane	2	6	6	6
Pływalnie kryte - ogółem	7	1	1	1
Domy Pomocy Społecznej	11	2	1	1
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	12	10	7	7
Placówki zapewniające całodobową opiekę	13	2	1	1
Noclegownie i domy dla bezdomnych	14	0	0	0
Hotele	16	2	2	2
Motele	17	1	0	0
Pensjonaty	18	3	3	3
Schroniska młodzieżowe	21	1	0	0
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	22	66	15	15
Zakłady fryzjerskie	23	85	62	64
Zakłady kosmetyczne	24	51	23	24
Zakłady odnowy biologicznej	26	10	3	3
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	27	14	9	9
Dworce autobusowe	28	1	0	0
Tereny rekreacyjne	44	9	4	5
Cmentarze	45	35	9	9
Domy przedpogrzebowe	46	2	2	2
Inne obiekty	48	92	9	9
Ogółem	49	393	153	157

W wierszu 48 jako *Inne obiekty* wskazano: apteki, punkty apteczne, stacje paliw, obiekty sportowe, obiekty kulturalno – widowiskowe, zakłady usług pogrzebowych, pralnie, targowiska, kostnice, transport odpadów

Krótką charakterystyką grup obiektów zawierającą ocenę i porównanie do wcześniejszego okresu sprawozdawczego.

Ustępy publiczne - kontrolę przeprowadzono w ustępie publicznym w Józefowie w celu sprawdzenia czy standard sanitarno – higieniczny w obiekcie utrzymuje się nadal na dobrym poziomie. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Stwierdzono wyraźną poprawę w zakresie nadzoru

nad warunkami higienicznymi w obiekcie. Drugim kontrolowanym obiektem był ustęp publiczny w Biłgoraju. Obiekt ten doszedł do ewidencji w 2021 r. Obiekt nowy, o wysokim standardzie sanitarnym, powstał w ramach rewitalizacji Placu Wolności w Biłgoraju. Zakres przeprowadzanych kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiekcie oraz utrzymanie należytego stanu sanitarno – higienicznego obiektu, w szczególności postępowania z odpadami, gospodarki ściekowej w obiekcie oraz prowadzonych czynności sprzątanania i prowadzenia dezynfekcji oraz prawidłowości przechowywania sprzętu porządkowego.

Kryta pływalnia - Zakres przedmiotowy przeprowadzonej kontroli obejmował sprawdzenie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne oraz ocenę stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego obiektu w tym jego zaplecza sanitarnego. Kontrola obejmowała również zasady zaopatrzenia w wodę i postępowania z odpadami. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych oceniano również wprowadzane zasady funkcjonowania obiektu (regulaminy, procedury). Podczas kontroli sprawdzano także zasady bezpieczeństwa sanitarnego wprowadzone w związku z epidemią Covid – 19. Kryta Pływalnia świadczyła usługi z zachowaniem wszelkich, regulowanych prawnie obowiązków oraz wytycznych i rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W grupie nadzorowanych **jednostek organizacyjnych pomocy społecznej** nastąpiły zmiany do ewidencji w 2021 r. – do wiersza „Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej”.

doszedł nowy obiekt: **Dzienny Dom SENIOR + Tarnawa Duża 24.**

Nastąpiły również zmiany w adresie obiektów:

Rodzinny Dom Pomocy w Józefowie z ul. Armii Krajowej 15 a, na ul. Spółdzielczą 16 a, b, c.

Środowiskowy Dom Pomocy, Biłgoraj ul. Żołnierzy Wojska Polskiego 4 na ul. Kościuszki 28

We wszystkich skontrolowanych obiektach oceniano wprowadzane zasady funkcjonowania obiektu (regulaminy, procedury). Sprawdzano zasady bezpieczeństwa sanitarnego wprowadzone w związku z epidemią Covid – 19. Stan sanitarno – higieniczny i porządkowy nie budził zastrzeżeń, postępowanie z odpadami właściwe, postępowanie z bielizną, w obiektach których to dotyczy, prawidłowe. Obiekty prowadziły działalność z zachowaniem wszelkich, regulowanych prawnie obowiązków oraz wytycznych i rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego. Nieprawidłowości nie stwierdzono w żadnym z kontrolowanych obszarów.

Z ewidencji **odeszła Noclegownia „Samarytanin” Wola Mała 250.** Obiekt został na stałe przekształcony w miejsce do odbywania kwarantanny zbiorowej dla służb mundurowych.

W przypadku konieczności zapewnienia noclegu osobom bezdomnym, Urząd Miasta w Biłgoraju podpisał umowę z Urzędem Miasta w Chełmie.

W grupie **obiektów świadczących usługi noclegowe**, tak jak w roku poprzednim, usługi świadczone były w podwyższonym reżimie sanitarnym zgodnie z opracowanymi w obiektach zasadami postępowania. Zakres przedmiotowy kontroli, przeprowadzanych w obiektach noclegowych, obejmował kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne oraz utrzymanie należytego stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego obiektu, w tym zaplecza sanitarnego, zaplecza gospodarczego, zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków i postępowania z odpadami. Ocenie poddawano również sposób postępowania z bielizną (w tym transport, przechowywanie i pranie). W obiektach z klimatyzacją oceniano postępowanie w zakresie prowadzenia jej przeglądów. Zakres kontroli rozszerzono o obszar świadczenia usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Nie stwierdzono nieprawidłowości w żadnym z kontrolowanych obszarów, stan sanitarno – higieniczny i porządkowy nie budził zastrzeżeń. Obiekty świadczyły usługi z zachowaniem wszelkich, regulowanych prawnie obowiązków oraz wytycznych i rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego.

W grupie obiektów **świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej** tak jak w roku poprzednim, usługi świadczone były w podwyższonym reżimie sanitarnym.

Zakres przedmiotowy przeprowadzanych kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w obiekcie oraz utrzymanie w nim należytego stanu sanitarno – higienicznego i porządkowego – uwzględniając zaplecze sanitarne i gospodarcze tych obiektów, zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie ścieków oraz postępowanie z odpadami. Zakres kontroli rozszerzono o obszar świadczenia usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

W przypadku gdy zakres usług obejmował usługi naruszające ciągłość tkanek, sprawdzano czy jest wdrożona i stosowana procedura przygotowana w oparciu o art. 16 Ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu chorób zakaźnych u ludzi. Przeprowadzano ocenę poprawności jej zapisów, skuteczności wdrożenia i prawidłowości postępowania. Szczególnie kontrolowano przestrzeganie zasad higieny przy świadczeniu usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Oceniano czy usługi świadczone są z zachowaniem standardów sanitarnych, rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia. Oceniano też czy usługi świadczone są zgodnie z przygotowanymi procedurami regulującymi

sposób postępowania przy wykonywaniu czynności w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji, sposoby przeprowadzania dezynfekcji skóry oraz prowadzenia dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

We wszystkich kontrolowanych gabinetach oraz zakładach świadczących usługi kosmetyczne są przygotowane, wdrożone i stosowane procedury regulujące sposoby wykonywania usług w celu zapobiegania zakażeniom (głównie krwiopochodnym). Tylko w jednym przypadku gabinetu kosmetycznego prowadzone jest postępowanie w zakresie właściwego przygotowania, wdrożenia i stosowania takiej procedury z terminem wykonania do 31.01.2022 r. W obiekcie tym zakwestionowano również sposób prowadzenia dezynfekcji narzędzi oraz stwierdzono przeterminowane produkty kosmetyczne. W tym zakresie zalecenia zostały wykonane natychmiast, co potwierdziła kontrola sprawdzająca. Niewłaściwie prowadzone procesy dezynfekcji stwierdzono również podczas kontroli w dwóch zakładach fryzjerskich. Nieprawidłowości te zostały natychmiast usunięte co potwierdziły kontrole sprawdzające. W pozostałych kontrolowanych obiektach używane są właściwe środki dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania. Procesy dezynfekcji prowadzone prawidłowo. W większości obiektów używane są preparaty o wysokim poziomie dezynfekcji, mające właściwości sporobójcze. Większość usług, a w niektórych obiektach wszystkie usługi, wykonywane są narzędziami jednorazowego użytku. Obiekty świadczyły usługi z zachowaniem wszelkich, regulowanych prawnie obowiązków oraz wytycznych i rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego.

Zakres przedmiotowy przeprowadzanych kontroli **terenów rekreacyjnych** obejmował ich stan sanitarno – higieniczny i porządkowy. Sprawdzano prawidłowość postępowania z odpadami, stan higieniczno-porządkowego pomieszczeń sanitarnych oraz stan sanitarno-technicznego obiektów małej infrastruktury rekreacyjnej. Czynności kontrolne obejmowały również przestrzeganie zaleceń sanitarnych w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Nie stwierdzono nieprawidłowości w żadnym z kontrolowanych obszarów, stan sanitarno – higieniczny i porządkowy nie budził zastrzeżeń.

Zakres przedmiotowy przeprowadzanych kontroli obejmował przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w tych miejscach oraz stan sanitarno – higieniczny i porządkowy, w tym prawidłowość postępowania z odpadami.

Postępowanie administracyjne prowadzone jest w sprawie ogrodzenia Cmentarza Komunalnego w Biłgoraju, ul. Batorego. Informacje w powyższej tabeli.

Nadal obowiązują dwie decyzje wydane w 2020 r. na Cmentarz Komunalny Lapidarium, Biłgoraj ul. Lubelska (pojawiająca się woda w kwaterach grobowych).

Administrator cmentarza – Urząd Miasta Biłgoraja sporządził dokumentację projektową na wykonanie odwodnienia terenu i wystąpił z wnioskiem do Wód Polskich o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie wód opadowych poza teren cmentarza. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju nie wpłynęła żadna informacja wskazująca na jakim etapie znajduje się powyższy wniosek.

Stan sanitarno – higieniczny, techniczny i porządkowy w grupie *Inne obiekty* również nie budził zastrzeżeń w żadnym z kontrolowanych obszarów i jest porównywalny do lat poprzednich. Zakres kontroli rozszerzono o obszar świadczenia usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Stwierdzono, że usługi świadczone są z zachowaniem standardów sanitarnych, rekomendacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia.

Skontrolowano **10** środków transportu:

- 6 autobusów komunikacji publicznej,
- 3 samochody do przewozu chorych, w tym jedna przeznaczona do pobierania wymazów w kierunku SARS-CoV-2.
- 1 samochód do transportu odpadów medycznych.

Podczas prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzany stan sanitarno – higieniczny środków transportu nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzano nieprawidłowości, nie nałożono mandatów, nie wszczynano postępowań.

Do zakresu wszystkich kontroli przeprowadzanych w obiektach, wprowadzono kontrolę obszaru obejmującego świadczenie usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W większości kontrolowanych obiektów stwierdzany stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Wszystkie nadzorowane obiekty świadczą usługi w podwyższonym reżimie sanitarnym, tak jak w roku poprzednim. Przestrzegano w nich wprowadzone regulacje prawne w zakresie nakazów, zakazów i obostrzeń w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii. Zapisy wewnętrznych regulaminów, procedur i instrukcji w obiektach zostały uzupełnione o nowe zasady funkcjonowania w stanie epidemii tak aby zapewnić w nich bezpieczeństwo zdrowotne.

Nadzór nad kąpieliskami - Kąpieliska zorganizowane w roku 2021

Lp.	akwen	nazwa kąpieliska	właściciel	użytkownik
1.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju
2.	Zalew Biszczka-Żary	Kąpielisko Zalew Biszczka - Żary	Gmina Biszczka	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
3.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów

Wydane oceny jakości wody.

Oceny o nieprzydatności wody do kąpieli.

Lp.	akwen	Nazwa kąpieliska	Właściciel	Użytkownik	Czas (od – do) kiedy obowiązywał zakaz kąpieli	Przekroczone parametry
1	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	29.06.2021r.-05.07.2021r.	zakwit sinic
2	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	26.07.2021r.-02.08.2021r.	enterokoki

Oceny o przydatności wody do kąpieli.

Lp.	akwen	Nazwa kąpieliska	Właściciel	Użytkownik	Czas (od – do) kiedy obowiązywała ocena o przydatności wody do kąpieli
1.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	21.06.2021r. – 29.06.2021r. (28.06.2021r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
2.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	05.07.2021r – 08.07.2021r.
3.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	08.07.2021r. – 29.07.2021r.
4.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	29.07.2021r. – 12.08.2021r.
5.	Rzeka Osa	Kąpielisko na Zalewie „Bojary”	Gmina Miasto Biłgoraj	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Biłgoraju	12.08.2021r. – 31.08.2021r. (31.08.2021r. zakończenie sezonu kąpieliskowego)
6.	Zalew Biszczaków	Kąpielisko Zalew Biszczaków	Gmina Biszczaków	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	21.06.2021r. – 09.07.2021r. (01.07.2021r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
7.	Zalew Biszczaków	Kąpielisko Zalew Biszczaków	Gmina Biszczaków	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	09.07.2021r. – 30.07.2021r.
8.	Zalew Biszczaków	Kąpielisko Zalew Biszczaków	Gmina Biszczaków	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	30.07.2021r. – 13.08.2021r.
9.	Zalew Biszczaków	Kąpielisko Zalew Biszczaków	Gmina Biszczaków	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	13.08.2021r. – 31.08.2021r. (31.08.2021r. zakończenie sezonu kąpieliskowego)
10.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	21.06.2021r. – 12.07.2021r. (01.07.2021r. otwarcie sezonu kąpieliskowego)
11.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	12.07.2021r – 26.07.2021r.
12.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	02.08.2021r. – 18.08.2021r.
13.	Zalew Józefów II	Kąpielisko Józefów II	Gmina Józefów	Gmina Józefów	18.08.2021r. – 31.08.2021r. (31.08.2021r. zakończenie sezonu kąpieliskowego)

W roku 2021 na kąpieliska wydano:

- 13 ocen bieżących o przydatności wody do kąpeli
- 2 oceny bieżące o nieprzydatności wody do kąpeli
- 3 oceny sezonowe za rok 2021.

W roku 2021 zgłoszono 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Lp.	akwen	nazwa zwyczajowa MWDK	właściciel	użytkownik
1	Zalew Frampol	Zalew we Frampolu - I	Gmina Frampol	Gmina Frampol
2	Zalew Frampol	Zalew we Frampolu - II	Gmina Frampol	Gmina Frampol

Prowadzono internetowy Serwis Kąpieliskowy w sposób zapewniający ciągłą, wielostronną i szybką wymianę danych, zapewniającą kompletność i niezbędną jakość informacji.

Woda do spożycia. Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność.

Lp.	Nazwa producenta	Nazwa wodociągu	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
1	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. ul. Łąkowa 13, 23-400 Biłgoraj	Biłgoraj	3018,9	3018,9	25313	25313
2	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Dyle	23,2	1203,4	358	11863
3	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Hedwiżyn	509,8		2247	
4	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Korców - Okrągłe	183,6		2609	
5	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Sól	244,5		3312	
6	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Dąbrowica	92,4		1324	
7	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Majdan Gromadzki	124,1		1660	
8	Gmina Biłgoraj ul. Kościuszki 88, 23-400 Biłgoraj	Ciosmy	25,8		353	
9	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Józefów	354,1			

10	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Górecko Stare	79,5	736	808	6728
11	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Majdan Nepryski	223,8		2274	
12	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Stanisławów	68,8		872	
13	Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Leśna 1, 23-460 Józefów	Szopowe	9,8		105	
14	Tarnogrodzki Zakład Komunalny Spółka z o.o ul. Kościuszki 5, 23-420 Tarnogród	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	272,4	471	2236	3299
15	Tarnogrodzki Zakład Komunalny Spółka z o.o ul. Kościuszki 5, 23-420 Tarnogród	Tarnogród Przedmieście Pluskie	198,6		1063	
16	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Goraj	130,4	381,1	1131	3469
17	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Albinów Duży	2,9		59	
18	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Gilów	30,8		212	
19	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Jędrzejówka	41,5		369	
20	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Kondraty	18,7		185	
21	Gmina Goraj ul. Bednarska 1, 23-450 Goraj	Zastawie	156,8		1513	
22	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Frampol	158	601	2294	7597
23	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Korytków Mały	130		2283	
24	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Łąkowa 4, 23-440 Frampol	Teodorówka - Radzięcín	313		3020	
25	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Turobin	96,1	465,5	1471	5686
26	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Gródki	77,2		1071	
27	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Żabno	46,6		449	
28	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Tarnawa Duża	88,9		942	

29	Gmina Turobin ul. Rynek 4, 23-465 Turobin	Żurawie	156,7		1753	
30	Zakład Gospodarki Komunalnej Potok Górny 116, 23-423 Potok Górny	Potok Górny	316,2	512,5	3047	5214
31	Zakład Gospodarki Komunalnej Potok Górny 116, 23-423 Potok Górny	Lipiny Dolne	196,3		2167	
32	Zakład Gospodarki Komunalnej w Tereszpolu Zaorendzie ul. Szkolna 44, 23-407 Tereszpol	Tereszpol - Zygmunty	327,8	382	3417	3911
33	Zakład Gospodarki Komunalnej w Tereszpolu Zaorendzie ul. Szkolna 44, 23-407 Tereszpol	Lipowiec	54,2		494	
34	Zakład Gospodarki Komunalnej Biszczka 79, 23-425 Biszczka	Biszczka	347	347	3808	3808
35	Zakład Gospodarki Komunalnej Obsza 36, 23-413 Obsza	Babice – Dorbozy	1104,4	1104,4	8954	8954
36	Zakład Gospodarki Komunalnej Łukowa 570/4, 23-412 Łukowa	Łukowa	596	596	4171	4171
37	Zakład Gospodarki Komunalnej ul.Przemysłowa10 23-415 Księżpol	Księżpol	311,2	567,8	2561	5107
38	Zakład Gospodarki Komunalnej ul.Przemysłowa10 23-415 Księżpol	Markowicze	256,6		2546	
39	Gmina Aleksandrów Aleksandrów 380 23-408 Aleksandrów	Aleksandrów	337	337	3606	3606

Wykaz producentów wody dostarczających wodę z indywidualnych ujęć jako część działalności handlowej lub do budynków użyteczności publicznej.

Lp.	Nazwa producenta	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
1	Arion Szpitale sp. z o. o. Zespół Opieki Zdrowotnej w Biłgoraju ul. Dr Pojaska 5, 23-400 Biłgoraj	44,1	44,1	0	0
2	ATL Spółka z o. o. ul. Piłsudskiego 180, 05-091 Ząbki	1,0	1,0	0	0
3	Przedsiębiorstwo Usługowo Handlowo Produkcyjne ATOS Eksport-Import Gromada 165, 23-400 Biłgoraj	3,0	3,0	0	0
Lp.	Nazwa producenta	Wielkość produkcji wodociągu	Wielkość produkcji producenta	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę przez producenta
4	Gospodarstwo Rolne Tomasz Czajka Hosznia Ordynacka 44 23-450 Goraj	1,0	1,0	6	6
5	Zakład Mięsny Wasąg Sp. Jawna Hedwizyn 118 23-400 Biłgoraj	22,5	22,5	0	0

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia
(informacja jak do druku sprawozdawczego MZ – 46).

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia					Liczba ludności korzystającej			
Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie mikrobiologicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom fizykochemicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom promiotwórczych dla substancji promiotwórczych
Biłgoraj	Biłgoraj	Targowa 14	3018,9	dobra	25313	-	-	-
Biłgoraj	Dyle	-	23,2	dobra	358	-	-	-
Biłgoraj	Hedwizyn	-	509,8	dobra	2247	-	-	-
Biłgoraj	Korczów-Okragłe	-	183,6	dobra	2609	-	-	-
Biłgoraj	Sól	-	244,5	dobra	3312	-	-	-
Biłgoraj	Dąbrowica	-	92,4	dobra	1324	-	-	-
Biłgoraj	Majdan Gromadzki	-	124,1	dobra	1660	-	-	-
Biłgoraj	Ciosmy	-	25,8	dobra	353	-	-	-
Józefów	Józefów	Leśna 1	354,1	dobra	2669	-	-	-

Józefów	Górecko Stare	-	79,5	dobra	808	-	-	-
Józefów	Majdan Nepryski	-	223,8	dobra	2274	-	-	-
Józefów	Stanisławów	-	68,8	dobra	872	-	-	-
Józefów	Szopowe	-	9,8	dobra	105	-	-	-
Tarnogród	Tarnogród Prz. Różanieckie	Lubartowska	272,4	dobra	2236	-	-	-
Tarnogród	Tarnogród Prz. Płuskie	Biłgorajska	198,6	dobra	1063	-	-	-
Goraj	Goraj	-	130,4	dobra	1131	-	-	-
Goraj	Albinów Duży	-	2,9	dobra	59	-	-	-
Goraj	Gilów	-	30,8	dobra	212	-	-	-
Goraj	Jędrzejówka	-	41,5	dobra	369	-	-	-
Goraj	Kondraty	-	18,7	dobra	185	-	-	-
Goraj	Zastawie	-	156,8	dobra	1513	-	-	-
Frampol	Frampol	Gorajska 15	158	dobra	2294	-	-	-
Frampol	Korytków Mały	-	130	dobra	2283	-	-	-
Frampol	Teodorówka- Radzięcín	-	313	dobra	3020	-	-	-
Turobin	Turobin	-	96,1	dobra	1471	-	-	-
Turobin	Gródki	-	77,2	dobra	1071	-	-	-
Turobin	Żabno	-	46,6	dobra	449	-	-	-
Turobin	Tarnawa Duża	-	88,9	dobra	942	-	-	-
Turobin	Żurawie	-	156,7	dobra	1753	-	-	-
Potok	Potok Górny	-	316,2	dobra	3047	-	-	-
Potok	Lipiny Dolne	-	196,3	dobra	2167	-	-	-
Tereszpol	Tereszpol Zygmunty	-	327,8	dobra	3417	-	-	-
Tereszpol	Lipowiec	-	54,2	dobra	494	-	-	-
Biszczka	Biszczka	-	347	dobra	3808	-	-	-
Obsza	Babice-Dorbozy	-	1104,4	dobra	8954	-	-	-
Łukowa	Łukowa	-	596	dobra	4171	-	-	-
Księżpol	Księżpol	-	311,2	dobra	2561	-	-	-
Księżpol	Markowicze	-	256,6	dobra	2546	-	-	-
Aleksandrów	Aleksandrów	Klonowa 9	337	dobra	3606	-	-	-
Razem			10723,6		98726			

507 mieszkańców powiatu biłgorajskiego zaopatrywanych jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia spoza powiatu.

Końcówki wodociągów wchodzące na teren powiatu biłgorajskiego:

- wodociąg zbiorowego zaopatrzenia **Radecznicza** zaopatruje mieszkańców:

287 - Chłopków z Gminy Frampol

18 - część Hoszni Ordynackiej z Gminy Goraj

150 - Wólka Czernięcińska z Gminy Turobin

- wodociąg zbiorowego zaopatrzenia **Gruszka Duża** zaopatruje mieszkańców:

52 – część miejscowości Zabłocie z Gminy Turobin

Liczba ludności korzystająca z wodociągów powiatu biłgorajskiego – 98726.

Liczba ludności powiatu biłgorajskiego korzystająca z wody dobrej jakości z innych powiatów (końcówki wodociągów) – 507.

Liczba ludności korzystająca z innych podmioty zaopatrujących w wodę – 6.

Łącznie na terenie powiatu biłgorajskiego z wody dobrej jakości korzysta 99 239 osób.

455 osoby mieszkające **poza powiatem biłgorajskim**, zaopatrywane są przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia powiatu biłgorajskiego:

wodociąg Ciosmy zaopatruje mieszkańców: – Szeliga powiat nizański 85 osób

wodociąg Gródki zaopatruje mieszkańców – Kolonia Otrocz powiat janowski 32 osoby

wodociąg Teodorówka – Radzięcín zaopatruje mieszkańców – Trzęsiny powiat zamojski 86 osób

wodociąg Obsza zaopatruje mieszkańców – Jastrzębiec powiat leżajski 252 osób

Liczba ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów lokalnych – innych podmiotów zaopatrujących w wodę

Nazwa wodociągu lokalnego (inny podmiot zaopatrujących w wodę)					Liczba ludności korzystającej			
Gmina	Miejscowość	Ulica	Produkcja [m ³ /d]	Ocena wody [dobra/zła]	z wody odpowiadającej wymaganiom	z wody objętej brakiem przydatności wody w zakresie mikrobiologicznym	z wody nieodpowiadającej wymaganiom fizykochemicznych	z wody nieodpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
Biłgoraj Miasto	Biłgoraj Arion Szpital	ul. Pojaska 5	44,1	dobra	-	-	-	-
Turobin	Tokary – Gospodarstwo Rolne	Tokary	1,0	dobra	-	-	-	-
Biłgoraj	Gromada – „Atos”	Gromada 164	3,0	dobra	-	-	-	-
Goraj	Gospodarstwo Rolne Tomasz Czajka,	Hosznia Ordynacka 44	1,0	dobra	6	-	-	-
Biłgoraj	Zakład Mięсны Wasąg,	Hedwiżyn 118	22,5	dobra	-	-	-	-
Razem			71,6		6	-	-	-

Zestawienie wodociągów powiatu.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urzędzeń	Liczba wodociągów dostarczających				Liczba ludności korzystającej z wody			
		Wodę dobrej jakości	Wodę nieodpowiadającą wymaganiom mikrobiologicznym	Wodę nie odpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	Wodę nie odp. wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	odpowiadającej wymaganiom	Nie odpowiadającej wymaganiom ogółem	nie odpowiadającej wymaganiom mikrobiologicznym	nie odpowiadającej wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
≤100	15	15	0	0	0	9 072	0	0	0
101-1000	22	22	0	0	0	55 894	0	0	0
1001- 10 000	2	2	0	0	0	34 267	0	0	0
10 001 – 100 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	5	5	0	0	0	6	0	0	0

Wodociągi produkujące ≤ 100 m³/d . W ewidencji znajduje się 15 wodociągów.
Wodociągi na których prowadzono postępowanie administracyjne:

Nazwa wodociągu	Gmina	Data wydania decyzji	Usterki (dot. tylko stanu sanitarno-higienicznego)	Termin wykonania	Data kontroli sprawdzającej
Lipowiec	Tereszpol	20.07.2020 przedłużenie 01.12.2020 przedłużenie 11.05.2021 przedłużenie 21.06.2021	1. Niewłaściwy stan sanitarno – techniczny włączów w zbiornikach wyrównawczych. 2. Niewłaściwy stan sanitarno techniczny zbiornika hydroforowego.	30.11.2020 przedłużenie do 31.05.2021 przedłużenie do 30.06.2021 przedłużenie do 02.08.2021	19.08.2021

Zakończono prowadzone postępowanie administracyjne, zalecenia decyzji zostały wykonane. Na koniec roku wodociąg ten oceniono jako dobry.

Wodociągi, które w roku 2021 dostosowały jakość wody do obowiązujących wymogów – tabela.

Nazwa wodociągu	Gmina	Parametr	Decyzja
Turobin	Turobin	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 28.04.2021 Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 11.05.2021

Wodociągi, na których stosowane jest **uzdatnianie wody**.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Dąbrowica	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
2.	Ciosmy	Biłgoraj	koagulacja, odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
3.	Turobin	Turobin	filtracja, napowietrzanie

Wodociągi, na których wystąpiły **awarie i przerwy w dostawie wody**.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj (np. sieć wodociągowa, awaria pompy)
1.	Kondraty	Goraj	3	sieć wodociągowa
2.	Dyle	Biłgoraj	1	sieć wodociągowa
3.	Dąbrowica	Biłgoraj	1	1 wymiana zasuw

Wodociągi, w których nie zbadano parametrów promieniotwórczych w 2021 roku.

Nazwa wodociągu	produkcja dobowa	przyczyna niewykonania badań
Dyle	23,3	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2023
Dąbrowica	92,4	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2023
Ciosmy	25,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2024
Górecko Stare	79,5	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Stanisławów	68,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Szopowe	9,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Albinów Duży	2,9	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2024
Gilów	30,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Jędrzejówka	41,5	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Kondraty	18,7	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Turobin	96,1	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Gródki	77,2	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Żabno	46,6	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Tarnawa Duża	88,9	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Lipowiec	54,2	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022

Liczba przebadanych wodociągów pod względem monitoringu wstępnego parametrów promieniotwórczych (od początku wprowadzenia monitoringu)

Liczba przebadanych wodociągów w danej grupie produkcyjnej	Liczba nieprzebadanych wodociągów	Przyczyna niewykonania badań
15	0	-

Warunkowa przydatność wody do spożycia.

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	Data wydania decyzji	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Prowadzone działania naprawcze
Turobin	Turobin	28.04.2021	bakterie grupy coli	od 28.04.2021 do 11.05.2021	dezynfekcja, płukanie sieci

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju nie zgłaszano reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody na obszarze objętym warunkową przydatnością wody.

Wodociągi produkujące 101 – 1000 m³/d.

W ewidencji znajdują się **22 wodociągi**.

Wodociągi, na których stosowane jest uzdatnianie wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Okrągłe-Korczów	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
2.	Sól	Biłgoraj	filtracja, napowietrzanie, wymiana jonowa
3.	Majdan Grom.	Biłgoraj	odmanganianie, odżelazianie, filtracja, napowietrzanie
4.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	filtracja, napowietrzanie
5.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	filtracja, napowietrzanie
6.	Biszczka	Biszczka	filtracja, napowietrzanie
7.	Księżpol	Księżpol	filtracja, napowietrzanie
8.	Markowicze	Księżpol	filtracja, napowietrzanie
9.	Aleksandrów	Aleksandrów	filtracja, napowietrzanie

Wodociągi, na których wystąpiły awarie i przerwy w dostawie wody.

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj(np. sieć wodociągowa, awaria pompy)
1.	Aleksandrów	Aleksandrów	3	3 sieć wodociągowa
2.	Hedwiżyn	Biłgoraj	2	1 sieć wodociągowa 1 wymiana zasuw
3.	Korczów - Okrągłe	Biłgoraj	1	1 sieć wodociągowa
4.	Tarnogród Przedmieście Różanieckie	Tarnogród	24	14 sieć wodociągowa 10 przyłącza
5.	Tarnogród Przedmieście Płuskie	Tarnogród	14	8 sieć wodociągowa 6 przyłącza
6.	Biszczka	Biszczka	27	14 przyłącza wodociągowe 10 sieć wodociągowa 2 pompy głębinowe 1 awarie studni głębinowej
7.	Tereszpol	Tereszpol	7	7 sieć wodociągowa
8.	Łukowa	Łukowa	4	2 sieć wodociągowa 2 zabezpieczenie pompy płaskiej
9.	Potok Górny	Potok Górny	4	4 sieć wodociągowa
10.	Lipiny Dolne	Potok Górny	2	2 przyłącze wodociągowe
11.	Frampol	Frampol	3	3 sieć wodociągowa
12.	Teodorówka - Radzięcín	Frampol	4	4 sieć wodociągowa
13.	Józefów	Józefów	2	2 sieć wodociągowa
14.	Zastawie	Goraj	3	3 sieć wodociągowa

Wodociągi, w których nie zbadano parametrów promieniotwórczych w 2021 roku.

Nazwa wodociągu	Produkcja dobową	Przyczyna niewykonania badań
Hedwiżyn	509,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Korczów - Okrągłe	183,6	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Sól	244,5	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Majdan Gromadzki	124,1	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Józefów	354,1	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Majdan Nepryski	223,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Tarnogród Przedmieście Różanieckie	272,4	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Tarnogród Przedmieście Płuskie	198,6	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Goraj	130,4	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2023
Zastawie	156,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Frampol	158	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Korytków Mały	130	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Teodorówka - Radzięcín	313	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Żurawie	156,7	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Potok Górny	316,2	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Lipiny Dolne	196,3	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Tereszpol - Zygmunt	327,8	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2024
Biszczka	347	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Łukowa	596	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Księżpol	311,2	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2023
Markowicze	256,6	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2023
Aleksandrów	337	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022

Liczba przebadanych wodociągów pod względem monitoringu wstępnego parametrów promieniotwórczych (od początku wprowadzenia monitoringu).

Liczba przebadanych wodociągów w danej grupie produkcyjnej	Liczba nieprzebadanych wodociągów	przyczyna niewykonania badań
22	0	-

Wodociągi produkujące 1001 – 10 000 m³/d.

W ewidencji znajdują się **2 wodociągi** raportowane do Komisji Europejskiej.

Wodociągi, które w roku sprawozdawczym **dostosowały jakość wody** do obowiązujących wymogów.

Nazwa wodociągu	Gmina	Parametr	Decyzja
Babice - Dorbozy	Obsza	Bakterie grupy coli	Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 12.05.2021
			Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 01.06.2021
			Decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia z dnia 05.11.2021
			Decyzja stwierdzająca przydatność wody do spożycia z dnia 19.11.2021

Wodociągi poddawane **stałej dezynfekcji** wody.

Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób dezynfekcji
Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	Podchloryn sodu

Wodociągi, na których stosowane jest **uzdatnianie** wody

Lp.	Nazwa wodociągu	Gmina	Sposób uzdatniania
1.	Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	filtracja, napowietrzanie
2.	Babice-Dorbozy	Obsza	filtracja, napowietrzanie

Wodociągi, na których wystąpiły **awarie i przerwy** w dostawie wody.

Nazwa wodociągu	Gmina	Liczba awarii	Rodzaj
Biłgoraj	Miasto Biłgoraj	36	29 sieć wodociągowa 7 przyłącza wodociągowe

Wodociągi, w których nie zbadano parametrów promieniotwórczych w 2021 roku.

Nazwa wodociągu	Produkcja dobową	Przyczyna niewykonania badań
Biłgoraj	3018,9	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022
Babice Dorbozy	1104,4	Badanie zaplanowane po 5 latach na rok 2022

Liczba przebadanych wodociągów pod względem monitoringu wstępnego parametrów promieniotwórczych (od początku wprowadzenia monitoringu).

Liczba przebadanych wodociągów w danej grupie produkcyjnej	Liczba nieprzebadanych wodociągów	Przyczyna niewykonania badań
2	0	-

Warunkowa przydatność wody.

Nazwa wodociągu zbiorowego zaopatrzenia	Gmina	Data wydania decyzji	Przekroczony parametr	Czas trwania przekroczenia	Prowadzone działania naprawcze
Babice - Dorbozy	Obsza	12.05.2021	bakterie grupy coli	12.05.2021 - 01.06.2021	dezynfekcja, płukanie sieci
		05.11.2021	bakterie grupy coli	05.11.2021 - 19.11.2021	dezynfekcja, płukanie sieci

Na terenie powiatu biłgorajskiego wszystkie podmioty produkujące wodę wykonują badania jej jakości zgodnie z ustalonym i zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego harmonogramem, a wyniki jakości wody z prowadzonej kontroli wewnętrznej przekazywane są w obowiązujących terminach.

Podsumowanie.

Do zakresu wszystkich kontroli przeprowadzanych w obiektach, wprowadzono kontrolę obszaru obejmującego świadczenie usług w warunkach stanu epidemii wywołanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W większości kontrolowanych obiektów stwierdzany stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Wszystkie nadzorowane obiekty świadczą usługi w podwyższonym reżimie sanitarnym, tak jak w roku poprzednim. Przestrzegano w nich wprowadzone regulacje prawne w zakresie nakazów, zakazów i obostrzeń w związku z wprowadzeniem na terenie Polski stanu epidemii.

Zapisy wewnętrznych regulaminów, procedur i instrukcji w obiektach zostały uzupełnione o nowe zasady funkcjonowania w stanie epidemii tak aby zapewnić w nich bezpieczeństwo zdrowotne. Nadal obowiązują 2 decyzje wydane w 2020 roku na Cmentarz Lapidarium

w Biłgoraju ul. Lubelska (woda w kwaterach grobowych), decyzja wydana w 2021 r. na Cmentarz Komunalny w Biłgoraju ul. Batorego (brak ogrodzenia) oraz decyzja wydana w sprawie przygotowania procedury w Gabinetie Kosmetycznym.

Nadzór nad jakością wody do spożycia przez ludzi.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody przeznaczonej do spożycia, dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest stałym priorytetem działań Inspekcji Sanitarnej, a jakość wody do spożycia musi być zawsze utrzymana na poziomie akceptowalnym przez konsumenta.

Woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie ma agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia wymagania określone w obowiązujących przepisach.

Nadzór nad jakością wody Sekcja Higieny Komunalnej sprawuje w:

- **39** wodociągach zbiorowego zaopatrzenia
- **5** innych podmiotach zaopatrujących w wodę

Większość zasobów wód podziemnych zasilających wodociągi powiatu biłgorajskiego nadaje się do bezpośredniego wykorzystania bądź po zastosowaniu prostych metod uzdatniania polegających głównie na usuwaniu naturalnych pierwiastków takich jak żelazo i mangan. W powiecie biłgorajskim wszystkie gminy są zwodociągowane i wszystkie wodociągi zostały ocenione.

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia ludności z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia. Na terenie powiatu biłgorajskiego stwierdza się wyjątkowo wysoki procent zwodociągowania. 98,9 % mieszkańców powiatu biłgorajskiego korzysta z wody rozprowadzanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia. Konsumpcja wody wodociągowej produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach zbiorowego zaopatrzenia ludności daje gwarancję bezpieczeństwa zdrowotnego.

Oceniając jakość wody za rok 2021 r., we wszystkich nadzorowanych na terenach gmin wodociągach, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Biłgoraju stwierdza, że tak jak w latach poprzednich jest ona utrzymywana na dobrym poziomie co pozwala ocenić ją jako bezpieczną dla zdrowia konsumentów.

Działalność kontrolno – represyjna sekcji Higieny Komunalnej w 2021 r.

W ewidencji sekcji Higieny Komunalnej znajdują się **442** obiekty w tym 44 wodociągi.

W 2021 r. skontrolowano **169** obiektów.

Przeprowadzono **224** kontrole

IV. Nadzór sanitarny w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży

Do zadań sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży z zakresu zdrowia publicznego należy sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

Ogólne kierunki działania pionu higieny dzieci i młodzieży dotyczą:

1) Sprawowania nadzoru nad warunkami higieniczno- sanitarnymi:

- w obiektach edukacji, opieki, wychowania dzieci i młodzieży, w tym w szkołach, przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, placówkach oświatowo-wychowawczych, w żłobkach, klubach dziecięcych, a także w szkołach wyższych,
- wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży,

2) Sprawowania nadzoru w zakresie higieny procesów nauczania i wychowania.

3) Opracowywania meldunków z wypoczynku zimowego oraz letniego dzieci i młodzieży.

4) Sporządzania informacji o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego.

W 2021 r. w wykazie obiektów oświatowo – wychowawczych objętych nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju figurowały (wg MZ-53):

• żłobki/ kluby dziecięce	- 6
• przedszkola/ inne formy wychowania przedszkolnego	- 21
• szkoły podstawowe	- 51
• licea ogólnokształcące	- 2
• szkoły branżowe I i II stopnia	- 1
• szkoły policealne	- 1
• zespoły szkół	- 12
• placówki kształcenia ustawicznego – centra szkolenia zawodowego	- 1
• placówki wsparcia dziennego	- 6
• placówki wychowania pozaszkolnego	- 5
• młodzieżowe domy kultury	- 1
• placówki rekreacyjne – schronisko młodzieżowe całoroczne	- 1
• inne placówki	- 4

Razem 112

Przeprowadzono ogółem 106 kontroli:

Ogólna liczba kontroli (wg MZ - 53) - 80

Kontrole placówek stałych:

- sanitarne - 54
- sprawdzające - 5

- tematyczne - 21

Kontrole wypoczynku - 23

Kontrole nie wykazane w MZ 53, w obiektach hotelarskich przed rozpoczęciem wypoczynku letniego – 3

Wydano decyzje administracyjne:

- na stwierdzone nieprawidłowości – 4
- przedłużające termin wykonania – 1
- płatnicze - 4

W ramach nadzoru bieżącego nad placówkami nauczania oceniono:

Rozkład zajęć lekcyjnych, który powinien uwzględniać równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, możliwości psychofizyczne uczniów do podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia. Dokonano oceny tygodniowego rozkładu zajęć w **22** skontrolowanych placówkach, w **143** oddziałach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Odpoczynek w czasie trwania przerw międzylekcyjnych.

W 22 skontrolowanych szkołach wszystkie umożliwiły uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu. 14 szkół zapewnia wszystkie przerwy 10 min. i przynajmniej jedną przerwę dłuższą. 8 szkół zapewniły przerwy krótsze niż 10 min. ale zapewniają co najmniej jedną przerwę 15-20 min.

Dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii.

Ocenę przeprowadzono w oparciu o zmierzony wzrost uczniów. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Podczas kontroli zwracano uwagę na stan techniczny sprzętu, prawidłowe zestawienie stolików i krzesełek, poprawne ich oznakowanie, posiadanie przez placówki certyfikatów. Oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków w **32** placówkach / **135** oddziałach / na **2029** stanowiskach. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi.

W 3 skontrolowanych szkołach posiadających substancje chemiczne i ich mieszaniny, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych.

Przeprowadzono badanie w szkole podstawowej, ocenie poddano 3 oddziały, 64 uczniów. Waga tornistra szkolnego była prawidłowa i wyniosła do 10% masy ciała ucznia.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji.

Na **24** skontrolowane szkoły:

- **9** – posiada szkolny zespół sportowy z boiskiem,

- 1 – posiada szkolny zespół sportowy bez boiska,
- 1 – posiada salę gimnastyczną i zastępczą z boiskiem
- 6 - posiada salę zastępczą/ rekreacyjną z boiskiem
- 1 – posiada tylko salę gimnastyczną z boiskiem
- 4 - posiada tylko boisko
- 1 – posiada tylko salę zastępczą/ rekreacyjną

(suma kolumn 4,5,6,7,8,10,11, z Działu 5).

W 2021 roku oddano do użytku 2 sale gimnastyczne z zapleczem dla Szkoły Podstawowej w Chmielku oraz Aleksandrowie.

W skontrolowanych szkołach wyposażenie sal gimnastycznych, sal rekreacyjno-zastępczych oraz boisk sportowych spełniało wymogi bezpiecznego użytkowania dla urządzeń i sprzętu sportowego.

Szkolne pracownie komputerowe.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z informatyki w szkolnych pracowniach komputerowych wypadła pozytywnie. Pracownie komputerowe wyposażone były zgodnie z obowiązującymi wymaganiami, uczniowie zostali przeszkoleni w zakresie bhp.

Możliwość pozostawienia części podręczników w szkole.

Wszystkie szkoły realizowały zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa. Dyrektorzy zapewnili uczniom w szkole miejsce na pozostawienie podręczników.

Informacja dotycząca prowadzonego żywienia dzieci.

Zbierano informacje na temat dożywiania uczniów. W 20 skontrolowanych szkołach wydawano ciepłe posiłki obiadowe jedno lub dwudaniowe, z których skorzystało 1852 uczniów.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania.

Na 54 skontrolowane placówki, we wszystkich stwierdzono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej.

Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

We wszystkich 43 skontrolowanych placówkach stwierdzono zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Ocena temperatury w pomieszczeniach edukacyjnych.

W okresie zimowym pomiary temperatury przeprowadzono w 28 placówkach oświatowo – wychowawczych i wypoczynku zimowego, dotyczyły 181 pomiarów pomieszczeń.

Wszystkie placówki zapewniały właściwą temperaturę pomieszczeń.

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

W 24 skontrolowanych szkołach, funkcjonowało 9 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, w 13 placówkach profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami była realizowana w pomieszczeniach zastępczych, w 2 placówkach profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

była świadczona była poza terenem placówki.

Ocena posiadania przez szkoły certyfikatów na meble szkolne i sprzęt sportowy.

Zgodnie z obowiązującym przepisem prawnym szkoły i placówki mogą nabywać wyposażenie posiadające odpowiednie atesty lub certyfikaty.

Meble szkolne i przedszkolne (stoliki, krzeselka) w 42 skontrolowanych placówkach:

- meble zakupione wyłącznie przed 1997 r. w 2 placówkach
- meble zakupione wyłącznie po 1997 r. odsetek wynosił: do 50% w 8 placówkach, powyżej 50% w 8 placówkach, 100% w 24 placówkach
- meble zakupione po 1997 r. odsetek mebli z certyfikatami wynosił: 100% w 40 placówkach

Wszystkie nowo zakupione meble posiadały certyfikaty w 100%.

Urządzenia i sprzęt sportowy w 42 skontrolowanych placówkach:

- odsetek urządzeń i sprzętu sportowego zakupionych po 1997 r. wynosił: w 4 placówkach do 50%, w 7 placówkach powyżej 50% i w 19 placówkach 100%.
- urządzenia i sprzęt sportowy zakupiony wyłącznie przed 1997 r. wynosił: w 12 placówkach

Wszystkie nowo zakupione urządzenia i sprzęt sportowy posiadały certyfikaty w 100%.

Przygotowanie szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2021/2022.

W oparciu o przeprowadzone kontrole oraz informacje otrzymane od organów prowadzących placówki oświatowe, a także szkół resortowych, przeprowadzono ocenę przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego.

- Kryteria wg których dokonano kontroli szkół w okresie wakacyjnym
 - zakres prowadzonych prac remontowych dotyczących sal dydaktycznych, bloku żywieniowego, bloku sportowego, zaplecza sanitarnego, a także innych prac dotyczących pomieszczeń lub terenu szkoły oraz przewidziany termin ich zakończenia,
 - wykorzystywanie sal lekcyjnych zlokalizowanych w podpiwniczeniu,
 - zapewnienie właściwej powierzchni przypadającej na 1 ucznia,
 - w jakim systemie będą prowadzone zajęcia,
 - zapewnienie właściwej wentylacji/ klimatyzacji pomieszczeń,
 - zapewnienie uczniom opieki w świetlicy,
 - zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych,
 - możliwość pozostawienia przez uczniów podręczników i przyborów szkolnych,
 - organizacja zajęć z wychowania fizycznego,,
 - zapewnienie uczniom opieki przedlekarskiej i stomatologicznej oraz wyżywienia,
 - opracowanie wewnętrznych regulaminów i procedur funkcjonowania szkół w czasie epidemii uwzględniające ich specyfikę stosownie do *Wytycznych MEN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych- tryb pełny stacjonarny.*

Skontrolowano 16 szkół podstawowych i 4 zespoły.

Remonty/rozbudowy:

- 1 szkoła podstawowa rozbudowa bazy szkolnej – sal dydaktycznych i pomieszczeń sanitarnych
- 2 szkoły podstawowe przeprowadziły remont budynku/ terenu placówki
- 1 zespół remont budynku

Zapewnienie powierzchni 2,5 m² przypadającej na 1 ucznia nie zapewniona:

- w 3 zespołach 100%, w 1 zespole powyżej 50%
- 14 szkołach podstawowych, w szkole policealnej i ponadpodstawowej szkole zawodowej 100%

System prowadzenia zajęć:

- w dwuzmianowym systemie 1 zespół szkół,
- pozostałe placówki w systemie jednozmianowym.

Zapewnienie właściwej wentylacji/ klimatyzacji pomieszczeń:

- we wszystkich placówkach powyżej 50%.

Zapewnienie uczniom świetlicy:

- w 2 zespołach szkół i w 13 szkołach podstawowych zapewniono świetlicę,

Zachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych:

- w 1 zespole nie zachowane standardy,
- pozostałe placówki zapewniły.

Możliwość pozostawienia przez uczniów podręczników i przyborów szkolnych:

- nie zapewniono w 1 zespole
- pozostałe placówki zapewniły.

Organizacja zajęć z wychowania fizycznego:

- we wszystkich placówkach zajęcia z wychowania fizycznego będą prowadzone na terenie szkoły.

Zapewnienie uczniom opieki przedlekarskiej:

- nie zapewniono w 4 szkołach podstawowych, 2 zespołach szkół, szkole policealnej i ponadpodstawowej szkole zawodowej
- pozostałe placówki zapewniły.

Zapewnienie uczniom opieki stomatologicznej:

- nie zapewniono w 3 zespołach szkół, w 11 szkołach podstawowych, w szkole policealnej i ponadpodstawowej szkole zawodowej
- pozostałe placówki zapewniły.

Zapewnienie uczniom wyżywienia:

- nie zapewniono w szkole policealnej, ponadpodstawowej szkole zawodowej, 1 zespole szkół,
- pozostałe placówki zapewniły.

Zapewnienie właściwego oświetlenia.

- we wszystkich placówkach zapewniono właściwe oświetlenie, zgodne z normą PN.

Wszystkie placówki zadeklarowały przygotowanie do rozpoczęcia roku szkolnego pod kątem zapewnienia właściwych warunków higieniczno – sanitarnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach zostały opracowane wewnętrzne regulaminy i procedury funkcjonowania szkół w czasie epidemii uwzględniające ich specyfikę stosownie do *Wytycznych MEN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych- tryb pełny stacjonarny*.

W okresie wolnym od zajęć lekcyjnych tj. w czasie ferii zimowych, wakacji letnich,

nadzorowano wypoczynek dzieci i młodzieży, w oparciu o zgłoszenia organizatorów wypoczynku, zamieszczane przez kuratoria oświaty w ogólnopolskiej bazie zgłoszeń MEN www.wypoczynek.men.gov.pl.

W roku 2021 pod nadzorem znajdowało się 42 formy wypoczynku, w tym zimowego (5) i letniego (37). Skontrolowano 23 turnusy (5 zimowych, 18 letnich). Łącznie z Sekcją HŻŻ przeprowadzono 40 kontroli.

Przeprowadzono 3 kontrole w obiektach przed rozpoczęciem wypoczynku.

Wypoczynek zimowy:

Z wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania skorzystało **241** dzieci i młodzieży.

Podczas kontroli stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Wypoczynek letni:

Z wypoczynku letniego w formie wyjazdowej skorzystało **515** uczestników.

Z wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania skorzystało **108** dzieci i młodzieży.

Podczas kontroli stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno- higienicznych.

Podejmowane działania w zakresie promocji zdrowia:

Sekcja HDiM nie prowadziła własnych działań profilaktycznych, nie dysponuje materiałami oświatowymi.

Monitorowano przestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży.

Wszystkie placówki respektowały przepisy w tym zakresie.

W ramach współpracy z organami prowadzącymi placówki oświatowe i innymi jednostkami

organizacyjnymi prowadzono następujące działania:

- 1/ Pismo kierowane do organów prowadzących placówki oświatowe w sprawie wykazu placówek oświatowych funkcjonujących w roku szkolnym 2021/2022 na terenie poszczególnych miast i gmin w powiecie biłgorajskim.
- 2/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek przypominające o możliwości szczepień przeciwko Covid-19 wśród uczniów, ich rodziców, nauczycieli i innych pracowników.
- 3/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół przekazujące wytyczne MEiN, MZ i GIS dotyczące organizacji uroczystości szkolnych (studniówki).
- 4/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek dot. zasad bezpieczeństwa w korzystaniu ze smartfonów, tabletów i komputerów przez dzieci i młodzież
- 5/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek informujące o badaniach przesiewowych dla chętnych nauczycieli klas I-III i pracowników
- 6/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek oraz organów prowadzących informujące o szkoleniach dotyczących narażenia na radon w budynkach, lokalach i pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.
- 7/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący „List Ministra Zdrowia w sprawie wykonywania szczepień przeciwko SARS CoV-2”.
- 8/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek rekomendujące zapoznanie się z „Zaleceniami organizacyjnymi dotyczącymi szczotkowania zębów u dzieci w przedszkolach w okresie epidemii koronawirusa SARS CoV-2”.
- 9/ Pismo kierowane do dyrektora szkoły posiadającej lodowisko o obowiązujących przepisach w sprawie ustanowionych określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.
- 10/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący „Instrukcję wypełniania formularza zgłoszeń w SEPIS”
- 11/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący „Algorytm postępowania dla dyrektorów placówek oświatowych w przypadku otrzymania informacji o osobie zakażonej”
- 12/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący wzór „Wniosku o wydanie opinii w sprawie zawieszenia zajęć w szkole lub placówce” wraz z informacjami uzupełniającymi wypełnianie wniosku.
- 13/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący informację dot. postępowania w przypadku zakażenia SARSCoV-2 u nauczyciela grupy/ klasy w przedszkolu, oddziale zerowym i klasach I-III.
- 14/ e-mail do Dyrektorów szkół i placówek przekazujący przykładowy komunikat dla rodziców dzieci kierowanych na kwarantannę.
- 15/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek oświatowych i innych dotyczące „wykorzystania przez instytucje i placówki edukacyjne systemu SEPIS w zakresie zgłaszania przypadku wystąpienia zachorowania na Covid-19”.

16/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek przypominające o obowiązujących wytycznych „MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny”

17/ Pismo kierowane do dyrektorów przedszkoli oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przypominające o obowiązujących wytycznych przeciwepidemicznych Głównego Inspektora Sanitarnego”

18/ e-mail kierowany do organizatorów wypoczynku zimowego zawierający „Wytyczne GIS, MZ i MEiN dla organizatorów wypoczynku zimowego” oraz poradnik

19/ Pismo kierowane do dyrektorów szkół i placówek przypominające wszystkim pracodawcom o ich obowiązkach i respektowaniu ustanowionych określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

20/ Pismo kierowane do organów prowadzących przypominające o obowiązujących wytycznych dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W 2021 r. prowadzono bardzo szeroką współpracę z dyrektorami szkół i placówek. Na bieżąco konsultowano zagrożenia związane z COVID-19 w placówkach oświatowych.

Wydano 290 pozytywnych opinii dotyczących zawieszania zajęć w szkołach i placówkach w związku z wystąpieniem w danej placówce zachorowania na COVID-19 wśród dzieci bądź pracowników placówki.

Biuletyn informacji publicznej BIP – umieszczenie na stronie PSSE w Biłgoraju/ facebook:

- ‘Wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży’ i poradnika.
- ‘Wytycznych GIS, MZ i MEN dla organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży’.
- ‘Wytycznych „MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (aktualizacja 20.05.2021r)
- ‘Wytycznych MEiN dotyczących organizowania i przeprowadzania w 2021r. egzaminów (E8, EM, EPKwZ, EZ, EE’.
- ‘Wytycznych „MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny”
- ‘Wytycznych GIS dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3’.
- ‘Wytycznych MEiN, MZ i GIS dotyczące organizacji uroczystości szkolnych (studniówki).

Podsumowanie:

Stan sanitarno- higieniczny oraz techniczny placówek nauczania, wychowania i opieki nad dziećmi oraz młodzieżą na terenie powiatu biłgorajskiego jest zadawalający. Dzięki zaangażowaniu organów prowadzących, dyrektorów placówek - systematycznie wykonywane są prace remontowe, nabywane meble szkolne i przedszkolne, organizowane nowe place zabaw. Dyrektorzy – dbają o bezpieczne i higieniczne warunki pobytu powierzonych ich opiece uczniów i wychowanków.

Znajomość przepisów prawnych przez dyrektorów placówek, organy prowadzące, osoby prowadzące działalność gospodarczą, organizatorów wypoczynku dzieci i młodzieży ułatwia wzajemną komunikację i zrozumienie.

Na przestrzeni lat nastąpiła poprawa warunków wychowania przedszkolnego, realizacji przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego, a także spędzania czasu wolnego.

Współpraca sekcji HDiM z jednostkami samorządu terytorialnego układała się dobrze.

Mimo panującego w Polsce w 2021r. stanu epidemii w związku z COVID-19, na terenie powiatu biłgorajskiego nie stwierdzono uchybień/zaniedbań p/epidemicznych i sanitarnych w placówkach oświatowych i w obiektach wypoczynku zimowego i letniego.

V. Nadzór sanitarny w zakresie higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami

Do zadań Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami należy sprawowanie nadzoru nad:

- warunkami zdrowotnymi środowiska pracy,
- substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- produktami biobójczymi,
- szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi,
- substancjami, ich mieszaninami, czynnikami i procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- przestrzeganiem zasad bhp podczas prac usuwania, bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest,
- warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi, w tym środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami prowadzi postępowania administracyjne w sprawach chorób zawodowych.

W 2021 r. zadania te realizowały 4 osoby zatrudnione w sekcji (jedna osoba nieobecna w pracy 160 dni).

Pracownicy Działu Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami ponadto prowadzą zadania z zakresu:

- sprawowania nadzoru w zakresie Bezpieczeństwa i Higieny Pracy;
- sprawowania nadzoru w zakresie Obrony Cywilnej;
- sprawowania nadzoru nad Antykorupcją;
- sprawowania obowiązków Powiatowego Klasyfikatora Grzybów;
- udzielania porad i informacji na temat narażenia na Radon;
- przeprowadzania corocznego spisu inwentaryzacyjnego;

Prowadzenie nadzoru sanitarnego nad obiektami zgodnie z przygotowanym harmonogramem kontroli na rok 2021 było ograniczone w związku z trwającym na terenie Polski stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS – CoV – 2.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami, angażowani byli w realizację wszystkich zadań wynikających z tej sytuacji.

Zakłady znajdujące się pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami:

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w 2021 r. posiadała w ewidencji **1077 zakładów**, należące do **41 działów** Polskiej Klasyfikacji Działalności, przeważają zakłady z niżej wymienionych działów:

- uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt,
- leśnictwo i pozyskiwanie drewna,
- pozostałe górnictwo i wydobywanie,
- produkcja artykułów spożywczych,
- produkcja napojów,
- produkcja wyrobów tytoniowych,
- produkcja wyrobów tekstylnych,
- produkcja odzieży,
- produkcja wyrobów z drewna,
- produkcja papieru i wyrobów z papieru,
- poligrafia,
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych,
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,
- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,
- zakwaterowanie,
- działalność usługowa związana z wyżywieniem,
- działalność związana z obsługą nieruchomości,
- produkcja mebli,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych,
- pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody,
- edukacja,
- działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców,
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków,
- działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałych działalności związanych z kulturą,
- działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna,
- roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej,
- roboty budowlane specjalistyczne,
- naprawa pojazdów samochodowych,
- transport lądowy oraz transport rurociągowy,
- działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach, i zagospodarowaniem terenów zieleni,
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna,

- sprzedaż hurtowa i detaliczna wyrobów chemicznych w tym kosmetyków,
- handel detaliczny,
- pozostała indywidualna działalność usługowa,
- administracja publiczna.

Działalność kontrolna Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego:

W nadzorowanych zakładach zatrudnionych było ogółem **10666** pracowników.

W 2021 r. skontrolowano **127** zakładów, zatrudniających **4883** pracowników, z tego: **549** pracowników pracowało w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia hałasu, w tym:

- **4** w leśnictwie i przy pozyskiwaniu drewna,
- **407** przy produkcji wyrobów z drewna,
- **60** przy produkcji wyrobów papierniczych, kartonów,
- **14** przy produkcji wyrobów metalowych,

W narażeniu na kontakt ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi pracowało **1303** pracowników, w tym:

- **1303** w narażeniu na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne 2 grupy zagrożenia,
- **578** pracowników w narażeniu na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne 3 grupy zagrożenia.

W narażeniu na substancje, ich mieszaniny, czynniki i procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym pracowało **995** pracowników, w tym:

- **941** w narażeniu na pyły drewna,
- **30** w narażeniu na krystaliczną krzemionkę,
- **1** w narażeniu na związek chromu VI; (Mostostal).

W 2021 r. przeprowadzono **127** kontroli z zakresu działania Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami, w tym:

- **69** kontroli obejmowało zagadnienia z zakresu nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- **7** kontroli przeprowadzono w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3,
- **37** z zakresu nadzoru nad produktami biobójczymi,
- **53** z zakresu nadzoru nad substancjami, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- **63** z zakresu nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

W Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się 1 producent substancji chemicznej podlegającej rejestracji w ECHA, 290 dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin, 628 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, 3 wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 3 i 3 stosujących ww. prekursorów. W 2021 roku przeprowadzono 1 kontrolę ww. producenta, 1 kontrole dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 67 kontroli stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Ponadto przeprowadzono 1 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych oraz 27 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

W wyniku stwierdzonych podczas kontroli naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych wydano łącznie 8 decyzji administracyjnych nakazujących ich usunięcie. Stwierdzone uchybienia wymagań najczęściej dotyczyły:

- braku aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- nieprawidłowo opracowanej dokumentacji oceny ryzyka zawodowego,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy lub pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i wyposażenia,
- braku rejestru pracowników, narażonych na działanie procesu technologicznego, w którym dochodzi do uwalniania czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z procesem technologicznym, w którym dochodzi do uwalniania czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

Wystawiono 8 decyzji płatniczych na łączną kwotę **2673 złote**.

Analizując wyniki prowadzonego nadzoru należy stwierdzić, że warunki higieny pracy oraz standard pomieszczeń higieniczno - sanitarnych w zakładach pracy kontrolowanych po raz kolejny przez pracowników Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami ulegają powolnej stałej poprawie.

Ponadto prowadzono działania z zakresu promocji zdrowia:

Podczas kontroli pracodawców:

- zwracano szczególną uwagę na stosowanie przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia oraz na funkcjonowanie ochron zbiorowych,

- informowano pracodawców o możliwości zmniejszenia stopnia narażenia zawodowego poprzez stosowanie rotacji pracowników pomiędzy stanowiskami pracy, skrócenie czasu narażenia oraz przerw w czasie pracy,
- w przypadku narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne informowano pracodawców o dostępnych szczepionkach przeciwko drobnoustrojom występującym w danym zakładzie w celu zaproponowania pracownikom uodpornienia,
- udzielano informacji szczególnej szkodliwości palenia tytoniu przy jednoczesnym narażeniu na czynniki szkodliwe powodujące wzmożone negatywne oddziaływanie na zdrowie, w tym czynniki rakotwórcze lub mutagenne.

Warunki pracy w zakładach pogrzebowych:

W 2021 roku czynności kontrolne przeprowadzono w 2 zakładach pogrzebowych wspólnie z działem Sekcji Higieny Komunalnej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie nadzoru nad stanem higieniczno – sanitarnym w zakładach pogrzebowych oraz warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w tych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Warunki pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest:

W 2021 roku czynności kontrolne związane z nadzorem nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów i zasad bezpieczeństwa oraz higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu biłgorajskiego były prowadzone w 1 zakładzie.

Realizacja projektu REACH – EN – FORCE 9:

W 2021 r. realizowano projekt - REACH–EN–FORCE 9 dotyczący zezwoleń . W ramach projektu REF-9 kontroli poddano jeden podmiot zajmujący się sprzedażą substancji chemicznych na terenie powiatu biłgorajskiego. Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych stwierdzono brak występowania na terenie powiatu biłgorajskiego substancji chemicznych wymienionych w załączniku XIV do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 REACH. Podczas kontroli uzupełniano jednocześnie stosowne kwestionariusze kontrolne.

W wyniku przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących kontrolowanego obszaru.

Nadzór nad podmiotami leczniczymi wykonującymi działalność leczniczą:

W ewidencji zakładów nadzorowanych przez Sekcję Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami znajduje się **39** podmiotów leczniczych, w których zatrudnionych jest ogółem **656** pracowników.

W 2021 r. nie przeprowadzono kontroli podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Działalność związana z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych:

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami: zajmuje się prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawach podejrzeń chorób zawodowych – dokonywaniem ocen narażenia zawodowego oraz wydawaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, po otrzymaniu orzeczeń lekarskich z jednostek orzeczniczych upoważnionych do rozpoznawania chorób zawodowych od poz. 21 do poz. 26 wykazu chorób zawodowych:

1. Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne;
2. Gorączka metaliczna;
3. Pylice płuc
4. Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu;
5. Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, które spowodowało trwałe upośledzenie sprawności wentylacyjnej płuc ze stosunkiem procentowym natężonej objętości wydechowej pierwszosekundowej (FEV1) do pojemności życiowej (VC) wynoszącym 0,7 po leku rozszerzającym oskrzela;
6. Astma oskrzelowa;
7. Zewnętrzne pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych;
8. Ostre uogólnione reakcje alergiczne;
9. Byssinoza;
10. Beryloza;
11. Choroby płuc wywołane pyłem metali twardych;
12. Alergiczny nieżyt nosa;
13. Zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym;
14. Przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym;
15. Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat;
16. Choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego;
17. Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi;
18. Choroby skóry;
19. Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy;
20. Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy;

21. Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz;
22. Zespół wibracyjny;
23. Choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego;
24. Choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia;
25. Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi;
26. Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa;

W roku 2021 sporządzono 2 karty oceny narażenia zawodowego w sprawach podejrzeń chorób zawodowych, w tym:

- nie wydano żadnych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej,
- wydano 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej – 1 dotycząca podejrzenia boreliozy u rolnika, 2 dotyczące choroby zawodowej narządu głosu,
- sporządzono 2 karty oceny narażenia zawodowego w sprawie podejrzenia choroby zawodowej dla Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zamościu i dla Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.

Współpracowano z Państwową Inspekcją Pracy w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach chorób zawodowych, a także ze Służbą Medycyny Pracy, w tym:

- przeprowadzano oceny narażenia zawodowego w ramach postępowań w sprawach chorób zawodowych dla Poradni Chorób Zawodowych WOMP CPL w Lublinie, przesyłano do tej Poradni decyzje w sprawach chorób zawodowych,
- przesyłano kartę stwierdzenia choroby zawodowej do Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Nadzór nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi:

Sekcja Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami zajmowała się także nadzorem nad środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi. Monitorowano zatrucia środkami zastępczymi na terenie powiatu biłgorajskiego.

W 2021 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju nie wpłynęły żadne zgłoszenia dotyczące przypadku podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi lub nową substancją psychoaktywną (nie odnotowano zgonów), w związku z tym nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Podsumowanie - warunki pracy:

Biorąc pod uwagę liczbę stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości, liczbę nakazów ujętych w wydanych decyzjach dotyczących naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz liczbę zgłaszanych podejrzeń chorób zawodowych należy stwierdzić, że na terenie działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Biłgoraju warunki higieny pracy w zakładach pracy kontrolowanych po raz kolejny ulegają stopniowej poprawie, na co mają wpływ wnikliwe kontrole oraz skutecznie prowadzone postępowania administracyjne. Należy stwierdzić, że przedsiębiorcy nie uchylają się od wykonywania obowiązków nałożonych decyzjami i sukcesywnie oraz skutecznie dokonują poprawy warunków pracy w swoich zakładach.

Podsumowanie – środki zastępcze:

Poziom zatruc lub też podejrzeń zatruc środkami zastępczymi był zdecydowanie niższy w porównaniu z poprzednimi latami. Nie odnotowano przypadków ciężkich zatruc czy zgonów z powodu zatruc.

W roku 2021 r. kontynuowano współpracę z Policją oraz jednostkami samorządowymi i placówkami oświatowymi w zakresie wypracowania wspólnych działań mających na celu ograniczenie skali problemu.

VI. Nadzór sanitarny zakładów służby zdrowia

Do zadań sekcji Nadzoru P/Epidemicznego należy:

- nadzór p/epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych,
- nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych w Polsce i procesem dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad obowiązkami poddawania się szczepieniom ochronnym,
- nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotnej.

W 2021 r. pod nadzorem Sekcji Nadzoru P. Epidemicznego były następujące obiekty:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze - 61, w tym:

Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

Szpital „ARION” Szpitale w upadłości sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju - z następującymi oddziałami:

- Oddział Chirurgiczny - 25 łóżek
- Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej - 8 łóżek
- Oddział Ginekologiczny - 22 łóżek
- Oddział Położniczy - 15 łóżek
- Oddział Neonatologiczny - 15 łóżek
- Oddział Pediatryczny - 15 łóżek
- Oddział Chorób Wewnętrznych - 35 łóżek
- Oddział Neurologiczny - 31 łóżek
- Oddział Rehabilitacji Neurologicznej - 8 łóżek
- Oddział Obserwacyjno-Zakaźny - 20 łóżek
- Oddział Chorób Płuc - 25 łóżek

- Oddział Kardiologiczny - 30 łóżek
- Oddział Rehabilitacyjny-12 łóżek
- Blok Operacyjny
- Sterylizatornia

RAZEM 261 łóżek

Inne niż szpitalne – 2

- Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Tarnogrodzie - należące do ARION Szpitala w upadłości sp. z o.o. ZOZ w Biłgoraju - w upadłości - 80 łóżek.
- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy „Gawra” - Michalina Łukasiewicz w Długim Kącie 7A gm. Józefów - 40 łóżek.

Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 58 , w tym:

- Przychodnie, Ośrodki zdrowia, Poradnie, Ambulatoria z izbą chorych - 44
- Zakłady rehabilitacji leczniczej - 10
- Inne – 4

Działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową – 161, w tym:

- Indywidualne praktyki lekarskie dentystyczne - 1
- Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie - 115, w tym Indywidualne specjalistyczne praktyki dentystyczne - 39
- Grupowa praktyka lekarska dentystyczna - 1
- Grupowa i indywidualne praktyki pielęgniarek - 5

DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI KONTROLNO- REPRESYJNEJ:

W Sekcji Nadzoru P/Epidemicznego przed ogłoszeniem pandemii przeprowadzono łącznie **56** kontroli, w tym:

- z zakresu przestrzegania przepisów dot. stanu sanitarno- higienicznego podmiotów leczniczych (**kontroli 40**),
- z zakresu szczepień ochronnych (**16 kontrola**).

Plan pracy na 2021 r. zakładał wykonanie 80 kontroli, w tym 24 z zakresu szczepień ochronnych.

Wykonano 50 % planu.

Kontroli kompleksowej szpitala, poszczególnych oddziałów nie przeprowadzono ponieważ w szpitalu został ogłoszony zakaz kontroli i odwiedzin.

DECYZJE MERYTORYCZNE:

W 2021 r. wydano **1 decyzje** nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze:

- Gabinet Stomatologiczny - 1 decyzja
- Gabinet spirometrii – 1 mandat

Decyzji dotyczących zamknięcia placówek medycznych- nie wydano.

Gromadzenie, transport, usuwanie i unieszkodliwianie odpadów stałych w odniesieniu do placówek lecznictwa otwartego.

Postępowanie odpadami medycznymi było podobne jak w roku ubiegłym. Firma „EKO TOP”, która odbiera odpady medyczne i bezpośrednio dostarcza do spalarni i utylizuje.

W zakresie postępowania z odpadami medycznymi w 2021 r. nie wydano żadnej decyzji.

Zagadnienia dotyczące odpadów w placówkach służby zdrowia są monitorowane w czasie bieżących kontroli. Transport odpadów medycznych zakaźnych na terenie szpitala odbywa się pojazdem typu ‘Melex’ przeznaczonym wyłącznie do tego celu. Z terenu powiatu materiały zwożone są jeden lub dwa razy w tygodniu. Postępowanie z materiałem zakaźnym w prywatnych gabinetach jest podobne. Wszystkie materiały zakaźne gromadzone są zbiorczo w pomieszczeniu przy nieczynnej spalarni szpitalnej w Biłgoraju /ARION/. Odpady medyczne z placówek służby zdrowia odbierane przez Firmę „MER” /samochód z przyczepką/. Dalszy transport do spalarni w Rzeszowie zapewnia Firma Usługowo-Handlowa „EKO-TOP”. Odpady pozostałe usuwane są do pojemników typ SM-110 lub do kontenerów KP-7. Placówki posiadają procedury opisujące postępowanie z odpadami.

Dezynfekcja:

We wszystkich placówkach medycznych (odpowiednio ze względu rodzaj wykonywanej działalności) opracowane są procedury: mycia i dezynfekcji rąk, mycie i dezynfekcja narzędzi, mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych i bezdotykowych, postępowania w przypadku skażenia materiałem biologicznym, postępowania po ekspozycji, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania z brudną bielizną. Nie stwierdzono podczas przeprowadzania kontroli rozbieżności postępowania z procedurą.

Sterylizacja:

W 2021 r przeprowadzono za pośrednictwem PSSE w Biłgoraju **143** badań biologicznych wskaźników skuteczności procesu sterylizacji.

Metodyka sprawdzania skuteczności sterylizacji metodą biologiczną - stosowane są testy ‘BBS’, które po ekspozycji w autoklawie przekazywane są do naszej Stacji, następnie są przewożone do laboratorium PSSE w Zamościu.

Procedury sterylizacyjne oceniono pozytywnie: przygotowanie sprzętu i materiału do sterylizacji, stosowane systemy opakowań, sposób przechowywania materiału i sprzętu po sterylizacji, terminy ważności wysterylizowanego materiału.

Utrzymanie bieżącej czystości i porządku pomieszczeń:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie utrzymania bieżącej czystości w placówkach lecznictwa otwartego i zamkniętego. Podczas kontroli zwracano uwagę na procedury sprzątnięcia oraz na pomieszczenie brudownika. Zwracano uwagę na oznakowanie sprzętu porządkowego. Sprzęt przechowywany jest prawidłowo w wydzielonych miejscach. Zaopatrzenie w środki czystościowe nie budzi zastrzeżeń. Postępowanie ze sprzętem po zakończeniu sprzątnięcia prawidłowe. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania bieżącej czystości.

**Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych
na terenie działalności PSSE Biłgoraj w latach 2017- 2021**

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań				
		2017r.	2018r.	2019r.	2020	2021
1.	Salmonellozy /A02.0/	93	45	40	13	18
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) /A04/	51	40	60	24	31
3.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe /A05/	0	0	0	0	1
4.	Gardioza /A07/	0	0	0	0	1
5.	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem) /A08/	121	136	550	96	120
6.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu ogółem /A09/	98	78	176	43	63
7.	Krztusiec /A37/	3	0	1	2	1
8.	Płonica /A38/	13	38	80	19	5
9.	Choroba meningokokowa (ogółem) /A39 (...)/	1	1	0	0	0
10.	Choroba wywołana Streptococcus pyogenes /A46/	0	0	0	0	2
11.	Kiła /A51, A53/	0	0	0	0	3
12.	Borelioza z Lyme /A69.2/	141	27	48	16	59
13.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień /Z20.3, Z24.2;Z28/	22	23	14	10	17

14.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych /A87.0, A87.1-9, B02.1,B00.3/	1	2	0	0	1
15.	Ospa wietrzna /B01/	300	389	762	191	111
16.	Różyczka /B06/	0	0	0	1	0
17.	WZW A /B15/	1	0	0	0	1
18.	WZW B (ogółem) /B16, B18/	4	1	4	0	1
19.	WZW C /B17.1, B18.2/	8	4	4	0	0
	Świnka /B26/					1
20.	Bąblowica /B67/	0	0	0	0	1
20.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> (ogółem) /A40.3, J13, B95.3/(...)	0	1	1	0	0
21.	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i /lub mózgu (ogółem) /G01, G04.2, G05.0 G00.2-8,G04.2/	1	1	2	0	0
22.	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone /G03.0/	1	0	2	2	0
23.	Zatrucie naturalnie toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm /T61, T62.0, T62.1-2/	0	0	0	0	0
24.	Zatrucia pestycydami /T60/	0	0	1	0	0
25.	Grypa A(H1N1) /J09/	3	0	0	36	0
26.	Zakażenia SARS-CoV-2 /Covid-19/	0	0	0	1966	5478

I SCHORZENIA POKARMOWE

Zakażenia i zachorowania przenoszone drogą pokarmową spośród objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, występujące na terenie powiatu.

SALMONELLOZY- /A02.0 /

W 2021 r. zarejestrowano 18 zachorowań na Salmonellozę, 14 przypadki wymagały hospitalizacji. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowuje się wzrost zachorowań. Najwięcej zachorowań wystąpiło u mieszkańców wsi- 14 przypadki, 4 zachorowania wśród mieszkańców miasta (2- Biłgoraj, 2- Tarnogród). Podobnie jak w latach poprzednich pod względem ogólnej liczby zachorowań dominuje wieś - (gm. Biłgoraj- 2, gm. Biszczka- 2, gm. Księżpol- 4, gm. Obsza- 2, Potok Górny- 1, gm. Tereszpol-1, gm. Turobin-2).

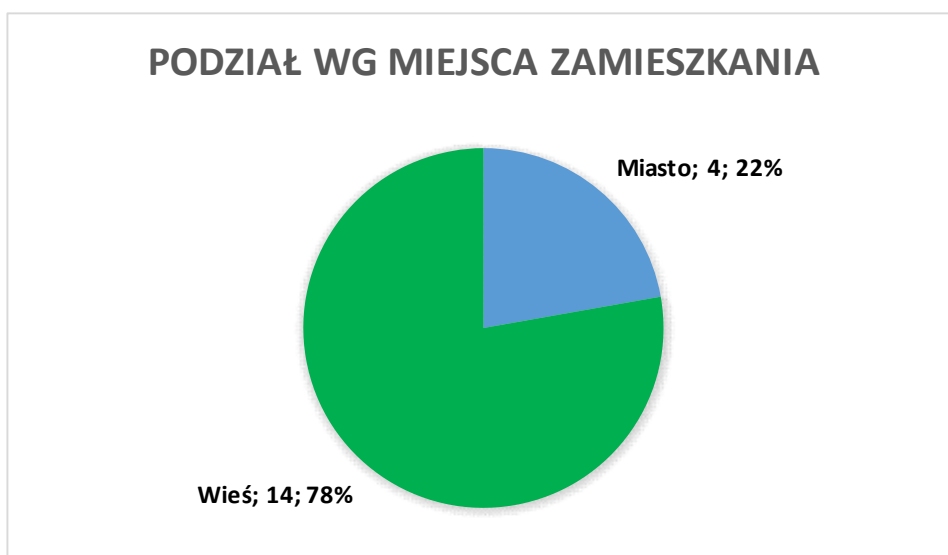
Sezonowość ostatnich 5-ciu lat wg daty zachorowania przedstawia się następująco:

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2017	-	-	3	59	4	3	-	6	11	6	5	1
2018	1	2	-	2	2	-	10	5	7	5	9	2
2019	-	1	2	1	2	9	4	5	4	6	5	1

2020	-	-	2	-	-	3	5	1	1	1	-	-
2021	-	-	-	1	-	1	5	2	2	4	1	2

Podział wg miejsca zamieszkania i płci:

	Wieś	Miasto	Kobiety	Mężczyźni
2017	65	28	53	40
2018	28	17	24	21
2019	27	13	19	21
2020	7	6	9	4
2021	14	4	10	8

Zachorowania z podziałem na płeć- przeważająca ilość zachorowań występuje wśród kobiet w stosunku do mężczyzn.

Zachorowania wg wieku:

Odnotowano zachorowania w przedziałach wiekowych 0-20 wystąpiło 11 zachorowań, w przedziale 20-75 zachorowało 7 osób.

Typy serologiczne:

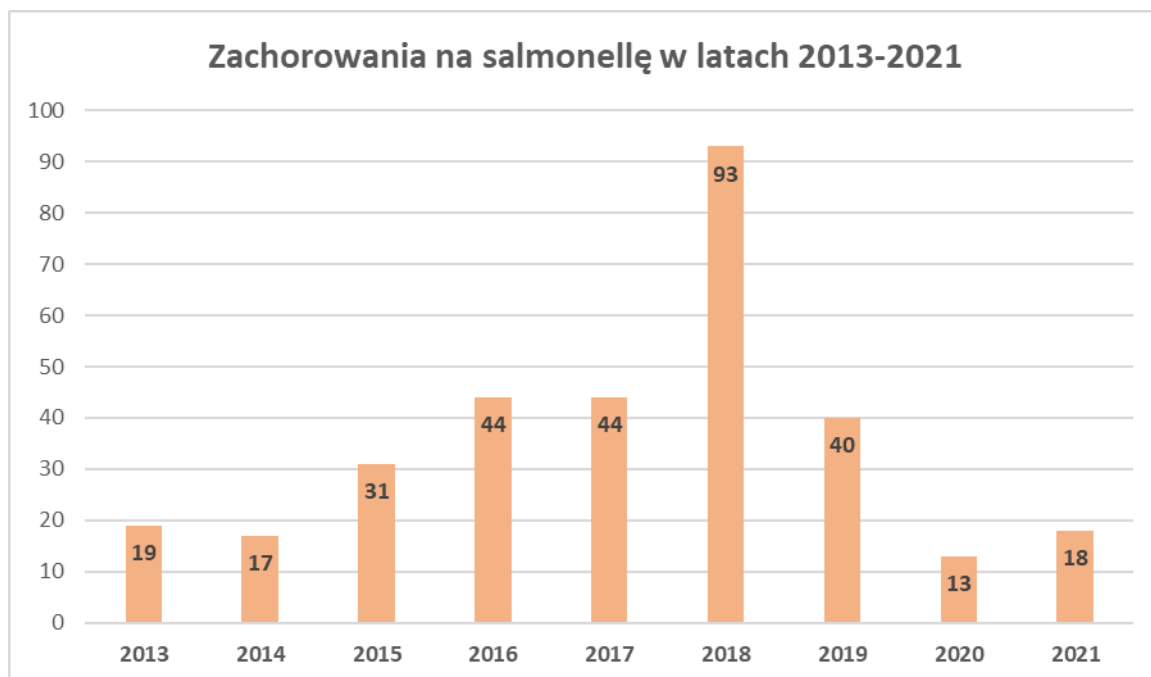
Na 18 zachorowań potwierdzono 17 serotypów *S. Enteritidis*. oraz 1 serotyp *S. Infantis*. Podejrzewa się iż przyczyną zakażenia najczęściej jest spożycie zakażonych pałeczkami salmonelli jaj kurzych nieznanego pochodzenia lub potraw sporządzonych z ich użyciem bez właściwej obróbki termicznej.

Zwraca się nadal uwagę na brak diagnostyki laboratoryjnej w zachorowaniach stwierdzanych ambulatoryjnie. Lekarze rodzinni sporadycznie zlecają badania bakteriologiczne. Prywatne badania są drogie i pacjenci we własnym zakresie sporadycznie decydują się na ich przeprowadzanie. Dodatnie posiewy uzyskuje głównie od osób hospitalizowanych. W związku z powyższym należy nadal prowadzić działania profilaktyczne, szczególnie z zakresu oświaty zdrowotnej.

Zachorowania na salmonellozę są bardzo szczegółowo analizowane, ze względu na wskaźniki porównawcze ze wskaźnikami wojewódzkimi krajowymi.

Zachorowania zarejestrowane w latach 2013- 2021r.:

Rok	2013	2014	2015	2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021
liczba zachorowań	19	17	31	44	44	93	45	40	13	18
wskaźnik powiatu	63,66	18,1	16,26	29,7	29,7	90,03	43,79	39,15	12,84	18,0
wsk. Polski	21,46	19,24	21,81	22,42	22,42	26,04	25,95	24,06	0,87	0,04

Zbiorowe zatrucia:

W 2021 r. nie zarejestrowano ognisk zbiorowego spowodowanych zatruciem pokarmowym, gdzie czynnikiem etiologicznym była *Salmonella Enteritidis*.

INNE BAKERYJNE ZAKAŻENIA JELITOWE /A04/

Campylobacter /A04.5/

W 2021 r. zarejestrowano 1 zachorowanie- dziecko 10 miesięczne, kobieta, mieszkanka wsi.

Clostridium difficile /A04.7/

W 2021 r. zarejestrowano 29 zachorowania, wszystkie przypadki wymagały hospitalizacji z czego 22 osoby w przedziale wiekowym powyżej 65 roku życia, 6 osób w przedziale 40-64, natomiast 1 osoba w wieku 33 lat. Zachorowania dotyczyły 16 kobiet i 13 mężczyzn. Więcej zachorowań wystąpiło na wsi- 18, natomiast w mieście 11. Przeprowadzane są kontrole wewnętrzne sprawdzające realizację procedur przez pielęgniarkę epidemiologiczną oraz zewnętrzne przez naszą stację.

Ponadto w 2021 r. zarejestrowano 1 zachorowanie wywołane przez *Campylobacter* oraz 1 zachorowanie inne określone.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Clostridium difficile</i>	69	50	27	56	20	29

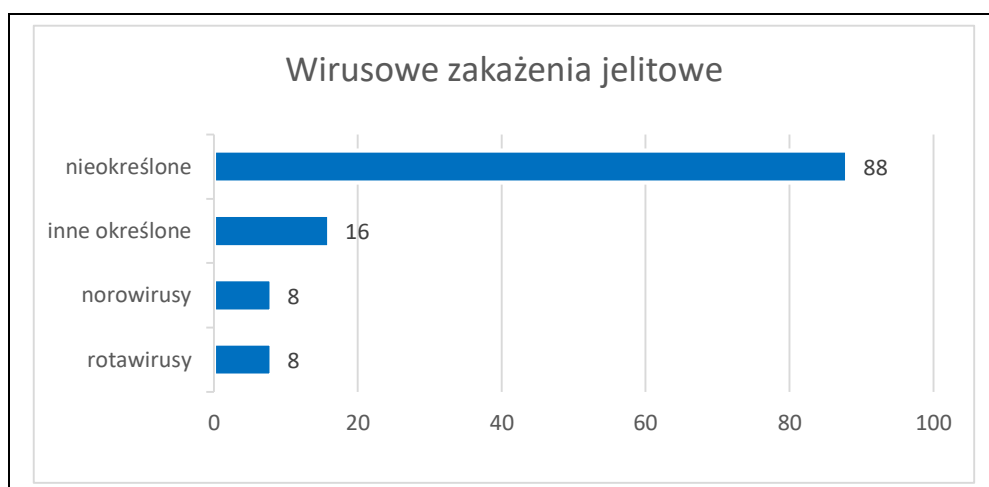
INNE BAKERYJNE ZATRUCIA POKARMOWE /A05/ - zarejestrowano 1 przypadek, kobieta w wieku 35 lat mieszkająca na wsi.

GARDIOZA (lamblioza) /A07.1/ zarejestrowano 1 zachorowanie- dziecko w wieku 4 lat mieszkające na wsi.

WIRUSOWE I INNE OKREŚLONE ZAKAŻENIA JELITOWE /A 08/

Łącznie zarejestrowano 120 zachorowań w porównaniu z ubiegłym rokiem jest to wzrost o 24 przypadki.

- rotawirusy; 8 było w 2020 r. 19 zachorowań
- norowirusy; 8 było w 2020 r. 4 zachorowań
- inne określone; 16 było w 2020 r. 19 zachorowań
- nieokreślone; 88 było w 2020 r. 56 zachorowania

BIEGUNKA I ZAPALENIE ŻOŁĄDKOWO-JELITOWE O PRAWDOPODOBNIENIE ZAKAŻNYM POCHODZENIU /A09/

W 2021 r. zgłoszono ogółem 69 zachorowań, w tym 32 przypadki dotyczyły dzieci do lat 2. Z tego 48 osób wymagało hospitalizacji w tym 29 dzieci do lat 2.

W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił wzrost zachorowań o 26 przypadki. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w przedziale wiekowym 0-10 lat 54 zachorowań, 8 zachorowań w przedziale 11-50 i powyżej 51 lat 1 zachorowanie.

KRZTUSIEC /A 37/

Zarejestrowano 1 zachorowanie u dziecka z roku 2021 nieszczepionego, hospitalizowanego. Był to przypadek możliwy.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
L. zachorowań	6	3	0	1	2	1

PŁONICA (szkarlatyna) /A38/

W 2021 r. zgłoszono 5 zachorowań na płonicę w tym 1 osoba była hospitalizowana. Obserwujemy czterokrotny spadek zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
L. zachorowań	23	20	13	38	80	19	5
<i>Zapadalność powiat</i>	<i>22,1</i>	<i>19,3</i>	<i>12,5</i>	<i>36,9</i>	<i>78,3</i>	<i>18,7</i>	<i>0,5</i>
<i>Zapadalność Polska</i>	<i>69,5</i>	<i>53,0</i>	<i>42,7</i>	<i>48,8</i>	<i>54,25</i>	<i>6,60</i>	<i>0,01</i>

Są to zachorowania bez potwierdzeń laboratoryjnych.

CHOROBA MENINGOKOKOWA- POSOCZNICA /A39/

W 2021 r. nie zarejestrowano zachorowań.

RÓŻA /A 46/

Zarejestrowano 2 zachorowania wśród mężczyzn w wieku 58 i 68 lat, były to przypadki możliwe stwierdzone na podstawie objawów bez potwierdzenia laboratoryjnego. Jedna osoba była hospitalizowana.

KIŁA /A51/

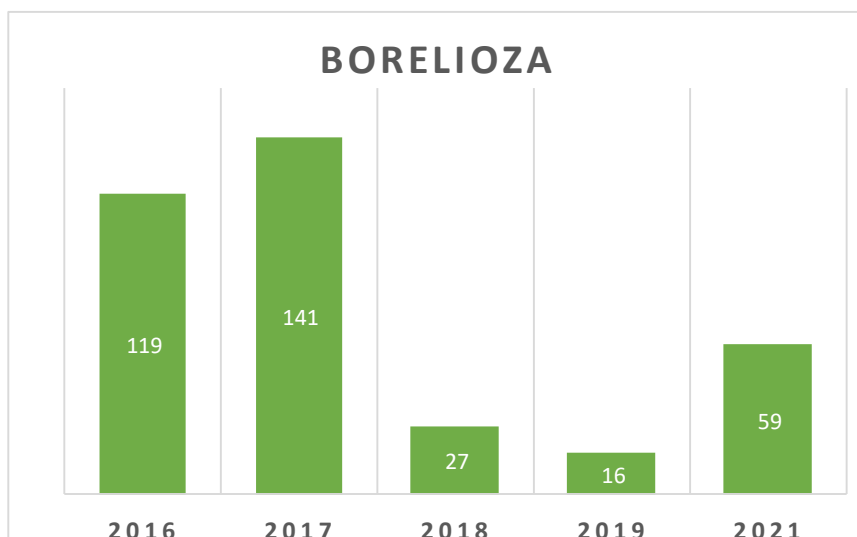
Zachorowania wystąpiły u 3 mężczyzn w wieku 20, 21 i 35 lat, mieszkańców wsi, dwie osoby były hospitalizowane.

BORELIOZA /A69.2/

Zarejestrowano 59 zachorowań z tego w 39 u przypadkach jest to rumień wędrujący. W 2021 r. obserwuje się wzrost o 43 zachorowania na boreliozę w stosunku do roku ubiegłego, Zachorowania dotyczyły 29 kobiet i 30 mężczyzn, 3 osoby były hospitalizowane. Najwięcej zachorowań w przedziale wiekowym 41-60 lat (22 przypadki). Dominują zachorowania wśród mieszkańców wsi 51 przypadków.

Prowadzone nadal są działania oświatowe z zakresu epidemiologii boreliozy i metod jej zapobiegania. Jediną skuteczną metodą zapobiegania jest noszenie odpowiedniej odzieży podczas poruszania się po terenach zadrzewionych i zalesionych oraz stosowanie repelentów odstraszających.

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
L. zachorowań	119	141	27	48	16	59

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zapad. powiat	48,8	64,8	31,56	81,66	114,8	136,5	26,3	46,98	15,8	59,0
Zapad. Polska	22,86	33,12	36,01	35,4	55,22	56,2	52,4	53,66	2,48	15,4

STYCZNOŚĆ I NARAŻENIE NA WŚCIEKLIZNĘ/ POTRZEBA SZCZEPIEŃ /Z20.3, Z24.2; Z28

Zaszczepiono przeciwko wściekliznie w 2021 r. 17 osób, były to osoby pokąsane przez zwierzęta nieznane lub dzikie. Od 2008 roku nie było przypadku potwierdzenia wścieklizny u zwierząt. Nadal propagowane są materiały oświatowe dotyczące profilaktyki tej jednostki chorobowej. Współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną zgłaszając jej każde pokąsanie gdzie zwierzę było znane w celu obserwacji zwierzęcia w kierunku wścieklizny oraz sprawdzenia szczepień p/ wściekliznie.

Szczepienia p/wściekliznie wdrażane były głównie z powodu kontaktu (pokąsania) przez psy, koty oraz jeden przypadek pokąsania przez lisa.

WIRUSOWE ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH INNE OKREŚLONE I NIEOKREŚLONE /A87.1/- zarejestrowano 1 zachorowanie u mężczyzny w wieku 25 lat, mieszkańca miasta.

BAKTERYJNE ZAPALENIE OPON MÓZGOWYCH INNE, NIEOKREŚLONE- w 2021 r. nie zarejestrowano zachorowań.

CHOROBA WYWOŁANA PRZEZ *Streptococcus pneumoniae*- zapalenie opon mózgowych- nie zarejestrowano zachorowań. zachorowań. Przeciwko tej chorobie zaszczepiło się w 2021 r.

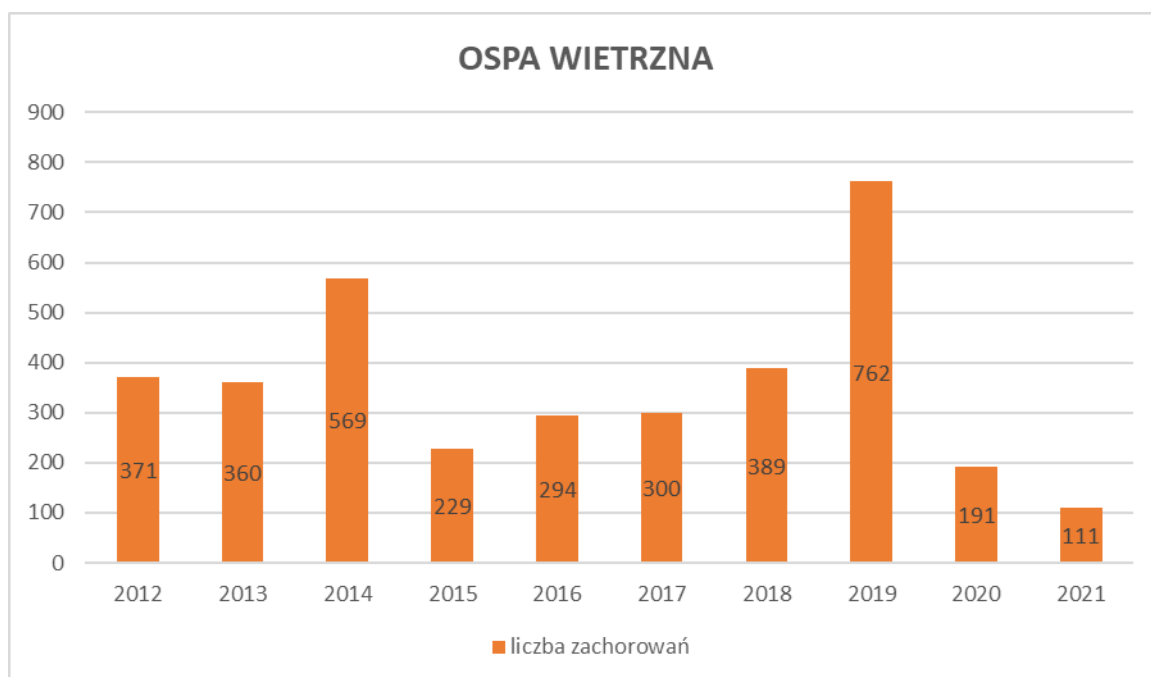
OSPA WIETRZNA /B 01/

W 2021 r. zarejestrowano 111, w porównaniu z ubiegłym rokiem nastąpił spadek zachorowań, o 80 przypadków mniej. 83 przypadków to mieszkańcy wsi i 28 przypadków w mieście.

Wskaźnik powiatu wynosi 111,01, natomiast Polski 0,29.

Zachorowania na przełomie lat 2011- 2020 r.:

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	371	360	569	229	294	300	389	762	191	111

Zachorowały osoby nieszczone przeciwko ospie.

Najwięcej zachorowań dotyczy dzieci w przedziale od 0 nawet do 7 lat /93/.

Najwięcej zachorowań wystąpiło na wsi- 83 zachorowań, w mieście- 28 zachorowań.

Zachorowania dotyczyły 59 mężczyzn i 52 kobiet.

Szczepienia przeciwko ospie, w poszczególnych latach;

- w 2016 r. zaszczepiono 23 dzieci
- w 2017 r. zaszczepiono 33 dzieci
- w 2018 r. zaszczepiono 37 dzieci
- w 2019 r. zaszczepiono 42 dzieci
- w 2020 r. zaszczepiono 18 dzieci
- w 2021 r. zaszczepiono 45 dzieci

ODRA /B05/

Ostatnie zarejestrowane przypadki były w 2007 roku.

W 2021 r.- nie zarejestrowano zachorowania.

RÓŻYCZKA /B06/

W roku 2021 nie zarejestrowano zachorowania.

WIRUSOWE ZAPALENIA WĄTROBY

WZW A /B15/

W 2021 r. zarejestrowano 1 zachorowanie był to mieszkaniec miasta, mężczyzna wieku 22 lat.

WZW B /B18.0-1/

zarejestrowano 1 zachorowanie u 47 letniej kobiety nieszczepionej mieszkanki miasta.

W 2021 r. p/ WZW B zaszczepiono 507 osób.

Dzięki szczepieniom p/ WZW B sytuacja epidemiologiczna jest ustabilizowana.

WZW C /B17/- nie zarejestrowano zachorowań.

Zachorowania na WZW B i C w ciągu ostatnich lat

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
WZW B	2	1	0	1	6	5	4	1	4	0	1
WZW C	3	1	5	10	8	7	8	4	4	0	0
Razem	5	2	5	11	14	12	12	5	8	0	1

ŚWINKA /B26/

Zgłoszono 1 zachorowanie w 2021 r. Sytuacja epidemiologiczna pod względem zapadalności na świnkę jest korzystna i ustabilizowana w powiecie i Polsce.

Zachorowania w poszczególnych latach:

Rok	2011	2002	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zachorowań	3	7	2	3	3	3	3	2	2	1	1

Zachorowania wg. wskaźników

Rok	2011	2012	2013	2014	2015r	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-----	------	------	------	------	-------	------	------	------	------	------	------

<i>Zapad. powiat</i>	<i>2,8</i>	<i>6,6</i>	<i>1,9</i>	<i>2,9</i>	<i>2,8</i>	<i>2,9</i>	<i>2,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>	<i>1,0</i>	<i>1,0</i>
<i>Zapad. Polska</i>	<i>6,7</i>	<i>7,2</i>	<i>6,3</i>	<i>6,5</i>	<i>5,7</i>	<i>5,1</i>	<i>4,3</i>	<i>4,1</i>	<i>3,4</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>

BĄBLOWICA /B67/

W 2021 r. Zarejestrowano 1 zachorowanie, mężczyzna, mieszkaniec miasta w wieku 62 lat.

TULAREMIA /A21/

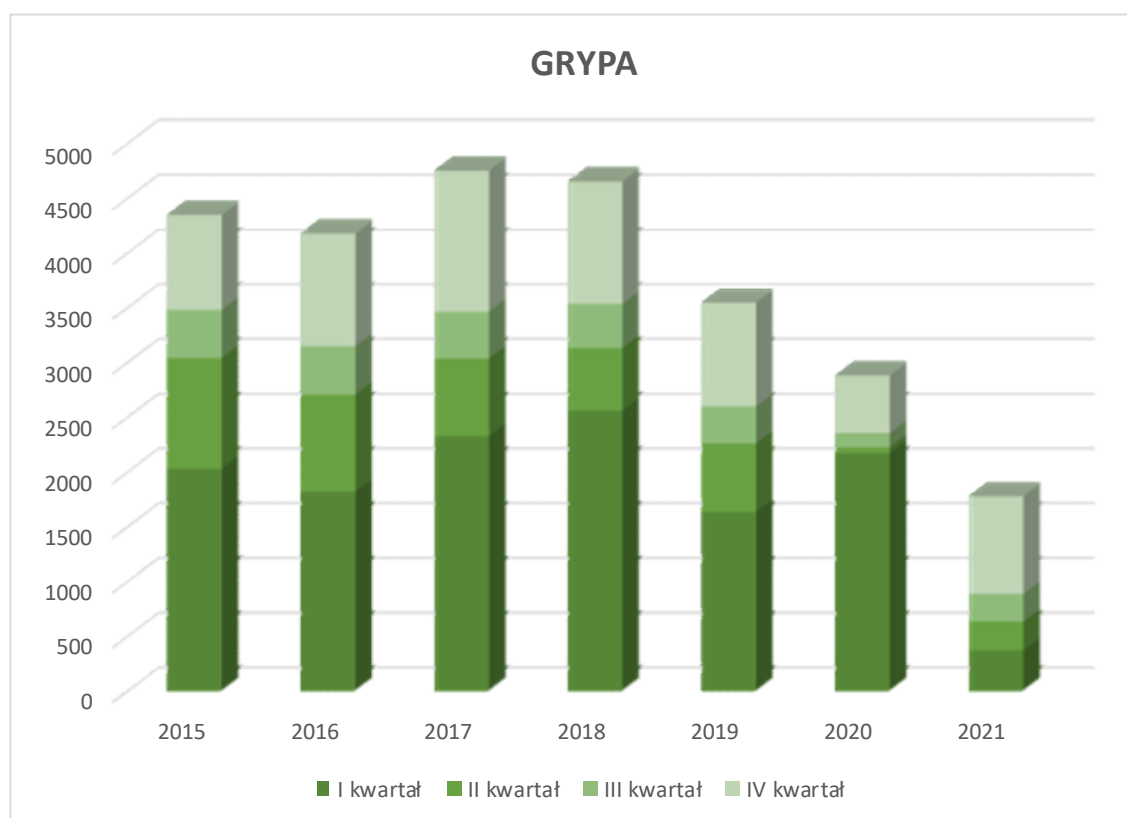
Brak zachorowań. Ostatnie zachorowanie wystąpiło w 2017 r.

GRYPA

W sprawozdaniach Mz- 55 zarejestrowano 1789 są to przypadki prawdopodobne nie potwierdzone badaniami laboratoryjnymi

Zachorowania na grypę wg kwartałów

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I kwartał	2042	1831	2338	2573	1646	2182	383
II kwartał	1011	886	709	571	627	53	264
III kwartał	438	443	427	403	336	132	251
IV kwartał	867	1029	1288	1117	948	525	891
Ogółem	4358	4189	4762	4664	3557	2892	1789

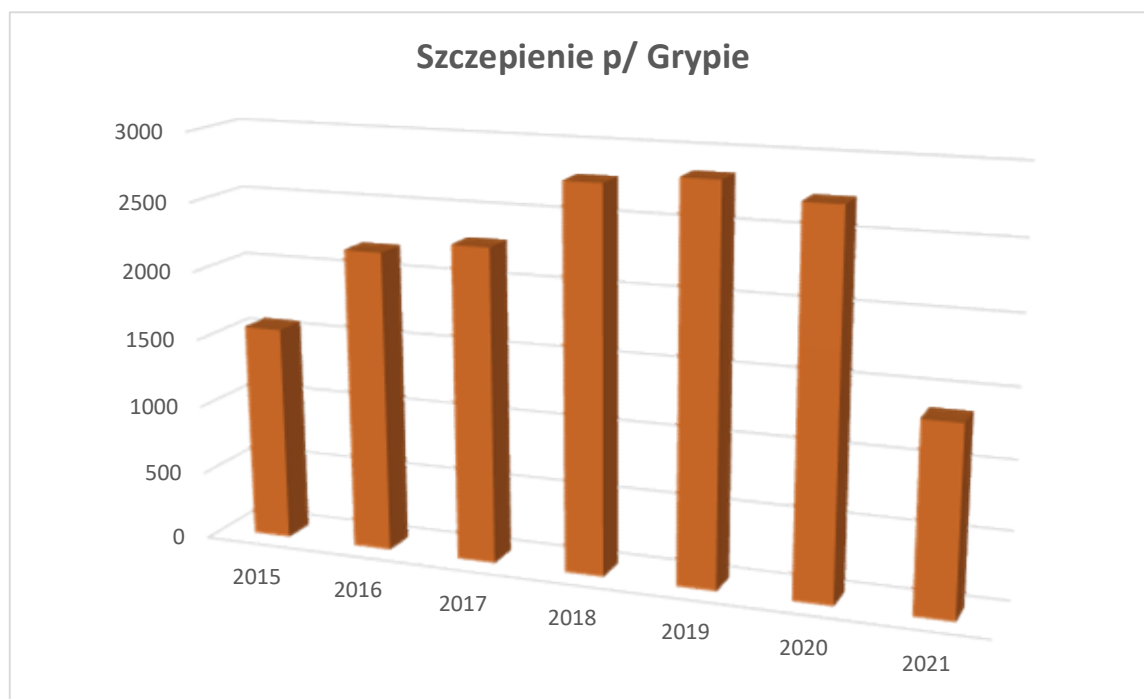

Obserwujemy spadek zachorowań na grypę w porównaniu do ubiegłego roku, są to podejrzenia zachorowań bez potwierdzenia wynikiem badań laboratoryjnych.

Szczepienia p/grypie w powiecie biłgorajskim, w poszczególnych latach:

SZCZEPIENIE P/ GRYPIE

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób	1573	2195	2288	2780	2849	2737	1368

KORONAWIRUS SARS-CoV-2 / – w 2020 roku /U07.1-2/

/Początek epidemii/

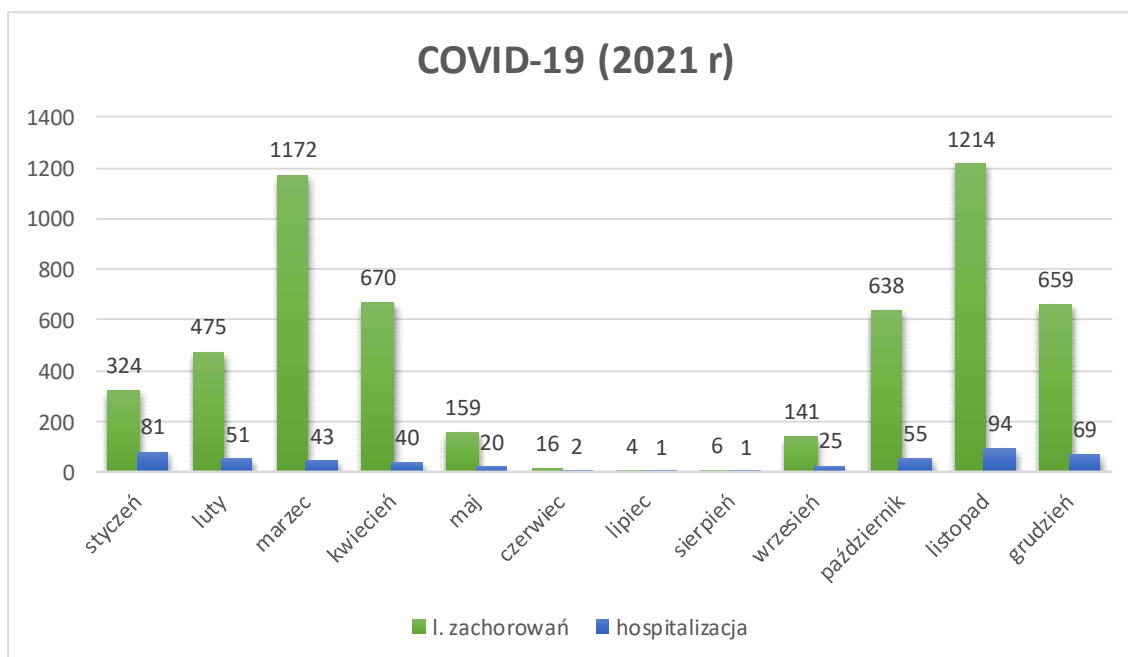
Pierwsze 5 zachorowań na Covid-19 zarejestrowano w marcu, natomiast w całym roku 2020 zachorowało 1966 osób. Przeważająca ilość zachorowań było wśród kobiet 1164, natomiast mężczyzn 802.

Zgonów zarejestrowano 98, wszystkie zgony dotyczyły osób starszych, mających inne choroby współistniejące.

KORONAWIRUS SARS-CoV-2 /U07.1-2/ – w 2021 r.

Wszystkich zachorowań na Covid- 19 w roku 2021 zarejestrowano 5478. Przeważająca ilość zachorowań było wśród kobiet 3009, natomiast mężczyzn 2469. Większość zachorowań dotyczyło osób powyżej 10 roku życia, wśród młodszych dzieci były to pojedyncze przypadki (zachorowania w grupie do 10 r. ż.- 340 dzieci), natomiast najwięcej pozytywnych wyników odnotowano w przedziale wiekowym 65-74- 910 przypadki.

Więcej zachorowań zarejestrowano wśród mieszkańców wsi- 3368 , natomiast w mieście- 2110.

Liczba zachorowań z podziałem na miesiące:

- I- 324 osób w tym 81 hospitalizowanych
- II- 475 osób w tym 51 hospitalizowanych
- III - 1172 osób w tym 43 hospitalizowane
- IV- 670 osób w tym 40 hospitalizowanych
- V- 159 osób w tym 20 hospitalizowanych
- VI- 16 osób w tym 2 hospitalizowana
- VII- 4 osób w tym 1 hospitalizowana
- VIII- 6 osób w tym 1 hospitalizowane
- IX- 141 osoby w tym 25 hospitalizowane
- X- 638 osób w tym 55 hospitalizowane
- XI- 1214 osób w tym 94 hospitalizowane
- XII- 659 osób w tym 69 osoby hospitalizowane

Kwarantannie poddano 17203 osoby, była to kwarantanna nałożona osobom z kontaktu jak również osobom powracającym z zagranicy.

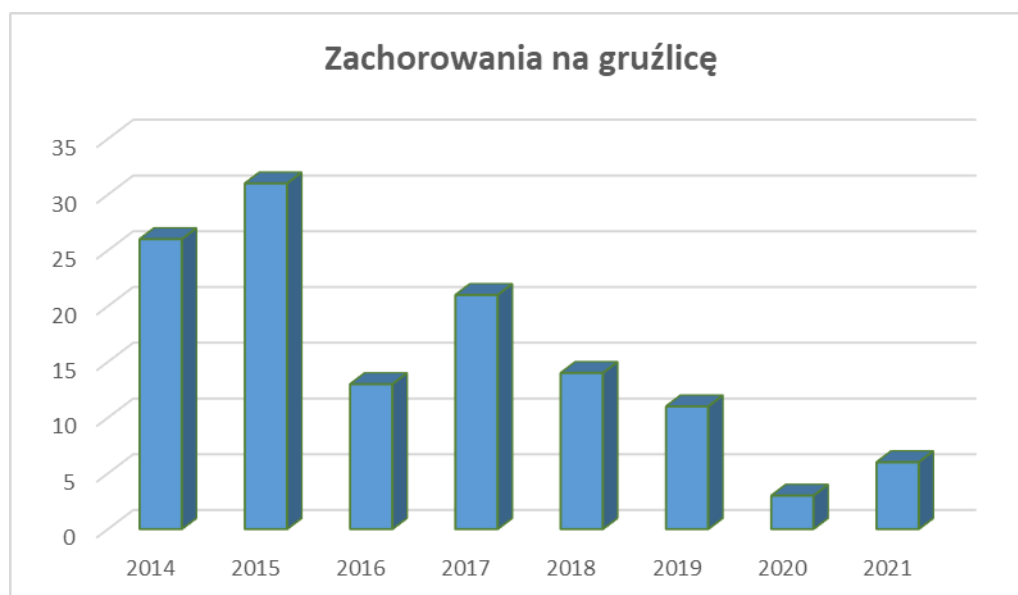
GRUŻLICA

Dane z nadzoru epidemiologicznego nad chorymi na gruźlicę i ich otoczeniem w 2021 r.

powiat biłgorajski		Liczba decyzji w celu zobowiązania do poddania się chorego: 1) hospitalizacji 2) leczenia ambulatoryjnego	Liczba osób skierowanych na badania priorytet wysoki	Liczba osób skierowanych na badania priorytet średni	Liczba osób skierowanych na badania priorytet niski	Badania wykonane tylko w POZ	Badania wykonane w Poradniach Specjalistycznych	Rodzaj badań	Sposób kierowania na badania przez PPIS	Liczba osób które nie zgłosiły się na badania	Ogniska
Lp. chorzych	Lp. pracujących										
6	6	0	7	0	0	0	6	a) RTG- 13 c) Testy identyfikacyjne ID- 5	pisma	0	0

Zachorowania na gruźlicę w poszczególnych latach:

Rok	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r	2020r	2021r
Liczba zachorowań na gruźlicę	26	31	13	21	14	11	3	6

Łącznie w 2021 r. zarejestrowano 6 przypadki zachorowań i 1 zgon (przypadek potwierdzony bakteriologicznie /A15.0/).

Wszystkie zarejestrowane przypadki to gruźlice płucne, prątkujące BK +.

Nastąpił wzrost zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku o 3 przypadki.

Zestawienie zachorowań na gruźlicę wg płci, wieku i miejsca zamieszkania:

wiek	płeć		Razem
	K	M	
0-4			
5-9			
10-14			
15-19			
20-29			
30-39		1	
40-49		1	
50-59		2	
60-64	1		
65+	1		
Razem	2	4	6
Miejsce zamieszkania:			
miasto	1	1	2
wieś	1	3	4
Razem	2	4	6

Podsumowując: Zarejestrowano w 2021 roku 6 osoby, utrzymuje się nadal zwiększona tendencja zachorowań na gruźlicę na wsi. W dalszym ciągu choruje więcej mężczyzn niż kobiet, lecz jest to niewielka przewaga. Zachorowania wystąpiły w przedziale wiekowym 30- 65+ lat.

Zachorowania występowały: w mieście Biłgoraj-2, w powiatach: Turobin-1, Potok Górny- 2, Tarnogród- 1.

Sekcja prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi i osobami ze styczności. Podczas przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych udziela się informacji o profilaktyce gruźlicy, oraz rozprawdane są ulotki. Dochodzenia epidemiologiczne mają na celu ustalenie i likwidację źródła zakażenia oraz przerwanie dróg szerzenia. Problem zwalczania gruźlicy wymaga współpracy z władzami samorządowymi.

Niepożądane odczyny poszczepienne:

Zarejestrowano w 2021 roku 12 odczynów poszczepiennych

- po szczepieniu przeciw Covid-19- 7 odczynów w tym 6 łagodne 1 poważny,
- inne szczepienia z kalendarza szczepień- 5 (dzieci) łagodne.

Dane o zarejestrowanych zgonach z powodu zakażeń i chorób zakaźnych.

W 2021 roku zgłoszono 254 zgony z powodu chorób zakaźnych: 253 zgony z powodu Covid-19, 1 zgon z powodu gruźlicy.

Realizacja programów zapobiegania odrze (liczba zgłoszonych podejrzeń, wykonanych badań laboratoryjnych w celu izolacji wirusa):

W 2021 r. nie wysłano do badań wirusologicznych PZH w Warszawie próbek pobranych od osób z rozpoznaniem „podejrzeniem odrzy”.

Realizacja zadań z zakresu nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi (liczba zgłoszonych podejrzeń, liczba wykonanych badań laboratoryjnych w celu izolacji wirusa.)

-brak zgłoszeń.

WNIOSKI:

11 marca 2020 r Światowa Organizacja WHO ogłosiła pandemię koronawirusa Sars-CoV-2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych od 2020 roku na terenie powiatu biłgorajskiego uległa pogorszeniu w porównaniu do lat ubiegłych. Na uwagę zasługuje duża ilość zachorowań na ostrą zakaźną chorobę układu oddechowego Covid- 19 wywołaną przez wirusa SARS CoV-2 (to nazwa czynnika chorobotwórczego należącego do koronawirusów z grupy wirusów RNA). Pierwszy przypadek zakażenia tym koronawirusem w Polsce odnotowano 4 marca 2020 r. u 66 letniej osoby. Natomiast w powiecie biłgorajskim pierwsze zachorowanie zgłoszono 24 marca 2020 roku u 65 letniego mężczyzny, mieszkańca wsi.

W 2021 roku wszystkich zachorowań na Covid-19 zgłoszono 5478. Największa ilość zachorowań przypada na miesiące marzec- 1172 zachorowania i listopad- 1214 zachorowań.

W wyniku pandemii zachorowania na inne choroby zakaźne uległy spadkowi ze względu na obostrzenia a co za tym idzie pozamykanie się lekarzy POZ wynikiem czego był brak swobodnej dostępności do lekarzy jak również do badań diagnostycznych (konsultacje odbywały się poprzez teleporady).

Mimo spadku liczby zachorowań ze strony układu pokarmowego nadal sporym problemem były zachorowania tj.: salmonellozy i biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Podobnie jak w ubiegłym roku obserwuje się poprawę sytuacji w zakresie zagrożenia wścieklizną. Pomimo korzystnej sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie, dotyczącej braku potwierdzenia wścieklizny u zwierząt, problemem są wałęsające się psy, koty lub dokarmianie psów i kotów nieznanymi.

Odnotowano czterokrotny spadek zachorowań na ospę wietrzną. Liczba dzieci zaszczepionych przeciwko ospie jest znikoma. Na terenie powiatu głównie są zaszczepione dzieci z grup ryzyka.

Obserwuje się znaczny spadek liczby zachorowań na boreliozę, która jest przyczyną chorób zawodowych wśród rolników i leśników, w 2021 r. nie stwierdzono chorób zawodowych z powodu boreliozy. Profilaktyka boreliozy nadal wymaga prowadzenia intensywnych działań w zakresie oświaty zdrowotnej.

Pomimo zmniejszenia liczby zachorowań na gruźlicę w porównaniu do zeszłego roku, nadal należy dążyć do ich zmniejszenia lub eliminacji. Podobnie jak w latach ubiegłych planuje się kontynuowanie działań w zakresie poprawy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych, a szczególnie schorzeń pokarmowych i gruźlicy.

Sekcja Nadzoru P/ Epidemicznego nadal dąży do poprawy w zakresie zgłaszalności i rejestracji chorób zakaźnych. Szybkie zgłoszenie pozwala na podjęcie skutecznych działań profilaktycznych.

W 2021 roku przeprowadzono 56 kontroli, wydano 5 decyzje merytoryczne, 1 decyzja płatnicza oraz 1 mandat.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Bezpieczeństwo sanitarne w zakresie nadzoru zapobiegawczego jest realizowane poprzez:

1. W oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- a) uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla opracowywanych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian oraz projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin opracowywanych w ramach strategicznej oceny oddziaływania. W tym zakresie w roku 2021 wydano 15 opinii.
- b) rozpatrywanie wniosków w sprawie określenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i zakresu raportu zgodnie z ustawą.

W roku 2021 wydano 38 opinii sanitarnych w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Wydane opinie w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dotyczyły następujących grup obiektów:

- budowa kanalizacji sanitarnej – 3
- budowa elektrowni fotowoltaicznych – 15
- punkt zbierania złomu – 1
- rozbudowa lub przebudowa dróg gminnych i powiatowych – 10
- budowa, rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej – 3
- budowa i przebudowa ulic – 2
- rozbudowa i modernizacja elektrociepłowni – 1
- wykonanie otworu hydrologicznego dla potrzeb wodociągu – 2
- przebudowa oczyszczalni ścieków – 1

c) wydawanie uzgodnień dot. odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W roku 2021 wydano 4 uzgodnienia w formie opinii, w tym zakresie.

d) uzgadnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin. W roku 2021 uzgodniono 9 projektów.

e) uzgadnianie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin. W roku 2021 wydano 1 uzgodnienie w tym zakresie.

Nie wydano uzgodnień negatywnych w zakresie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

f) wydawanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia.

W roku 2021 wydano 1 opinię w tym zakresie.

g) wydawanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na

środowisko. W roku 2021 wydano 1 opinię w tym zakresie.

2. Uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych oraz przewidzianych do zmiany sposobu użytkowania.

W roku 2021 wydano 10 opinii do przedłożonych projektów budowlanych. Ponadto wydano 1 opinię o spełnieniu przepisów UE dla przedłożonego wniosku przez inwestora, ubiegającego się o zewnętrzne środki finansowe.

Uzgodnienia dokumentacji projektowej dotyczyły:

- budowa budynku mieszkalno-usługowego /warsztat samochodowy/ – 1
- zmiana sposobu użytkowania części pomieszczeń w budynku Szkoły Podstawowej z przeznaczeniem na oddział przedszkolny – 1
- budowa zbiornika na wodę – 1
- budowa budynku okręgowej stacji kontroli pojazdów – 1
- zmiana sposobu użytkowania budynków mieszkalnych, gospodarczych na budynki usługowe /zakład kosmetyczny, budynek lotniskowy, zakład fryzjerski/ – 3
- rozbudowa i remont ujęcia wody – 1
- zmiana sposobu użytkowania części produkcyjno-magazynowej wraz z nadbudową klatki schodowej – 1
- technologia lokalu gastronomicznego – 1

3. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych lub ich części w trybie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

W roku 2021 uczestniczono w odbiorze 28 obiektów budowlanych. W trakcie odbiorów nie wydawano opinii negatywnych. W jednym przypadku wydano opinię z zastrzeżeniami, która została przekazana Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego w Biłgoraju oraz nadzorowi bieżącemu. Ponadto w 1 przypadku przeprowadzono kontrolę sprawdzającą /rekontrolę/ wykonania zaleceń ujętych w protokole kontroli.

Kontrole dotyczyły między innymi następujących grup obiektów:

- budowa hali magazynowej – 1
- budowa lub rozbudowa budynków mieszkalno-usługowych – 5
- budowa budynków magazynowo-produkcyjno-biurowych – 2
- zmiana sposobu użytkowania budynków mieszkalnych, gospodarczych /na usługi/ – 3
- budowa punktu aptecznego – 1
- budowa lub przebudowa budynków usługowych /handel, działalność usługowa/ – 4

-budowa budynków okręgowej stacji kontroli pojazdów	- 2
-budowa kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej	- 2
-rozbudowa i remont stacji uzdatniania wody	- 1
-budowa zakładu przetwórstwa zasobów naturalnych z częścią socjalno-biurową	- 1
-budowa budynku gospodarczo-socjalnego	- 1
-budowa i przebudowa sal gimnastycznych z zapleczem techniczno-sanitarnym dla Szkół Podstawowych	- 2
-budowa lub przebudowa ośrodka szkoleniowo-terapeutycznego oraz ośrodka wsparcia dla osób wykluczonych	- 2
-nadbudowa i przebudowa budynku ze zmianą sposobu użytkowania na potrzeby integracji społecznej	- 1

W 2021 r. nadzór zapobiegawczy nie uczestniczył we wspólnych kontrolach z nadzorem bieżącym.

W 2021r. nie były przeprowadzane kontrole budowy.

4. Wydawanie opinii o spełnieniu wymagań higieniczno-zdrowotnych dla obiektów wynikających z przepisów szczególnych.

W tym zakresie w roku 2021 wydano 4 opinie, w tym między innymi:

- opinia wydana na podstawie art. 168 ust. 4 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe, dotycząca bezpiecznych i higienicznych warunków nauki i pracy dla placówki oświatowej – 1
- opinie wydane na podstawie art. 106 ust. 4 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące spełnienia warunków bezpieczeństwa i higieny w budynku przeznaczonym na placówkę opiekuńczo-wychowawczą – 2
- opinia wydana na podstawie art. 3 pkt 3 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, dotycząca spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych dla pomieszczeń i urządzeń przeznaczonych na zakład fryzjerski – 1

Ponadto zapobiegawczy nadzór sanitarny wydał 3 decyzje merytoryczne, które dotyczyły:

- decyzje wydane na podstawie art. 18 b ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczące spełnienia wymagań lokalowych i sanitarnych zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci w placówce wsparcia dziennego – 2
- decyzja wydana na podstawie art. 25 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, dotycząca spełnienia warunków lokalowych i sanitarnych zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci w żłobku – 1

5. Ilość wydawanych opinii przez nadzór zapobiegawczy jest uzależniona od czynników zewnętrznych.

W 2021 roku przeprowadzono ogółem 36 kontroli w ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego / 0 kontroli budowy, 36 kontroli odbiorowych (w tym 1 rekontrola) lub kontroli obiektów w celu wydania stosownych opinii, decyzji, 0 kontroli wspólnie z nadzorem bieżącym/.

6. Decyzje płatnicze.

W 2021r. za wykonywane czynności w pionie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano ogółem – 41 decyzji płatniczych.

Podsumowanie:

Należy stwierdzić, że w roku 2021 nastąpił dalszy rozwój regionu i powiatu biłgorajskiego w zakresie nowych inwestycji, modernizacji istniejących obiektów oraz rozbudowy infrastruktury technicznej. Przewodzącym kierunkiem rozwoju powiatu biłgorajskiego jest przedsiębiorczość w zakresie usług i handlu. Realizacja inwestycji na terenie powiatu przyczynia się do dalszej poprawy stanu sanitarnego obiektów żywnościowych, zakładów pracy, obiektów usługowych, użyteczności publicznej itp. Rozwój istniejących przedsiębiorstw poprzez ich rozbudowę czy poszerzenie działalności jest bardzo istotny w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto na terenie powiatu biłgorajskiego dużym zainteresowaniem cieszą się inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii m.in. fotowoltaika. Samorządy gminne korzystając z dofinansowania zrealizowały bądź zmodernizowały placówki typu: -ośrodek wsparcia dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; -ośrodek szkoleniowo-terapeutyczny; -integracja społeczna mieszkańców; -sale gimnastyczne z zapleczem techniczno-sanitarnym przy szkołach podstawowych.

IX. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Wiodącym celem pracy oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia były działania zmierzające do zwiększenia świadomości zdrowotnej w zakresie utrzymania i wzmacniania potencjału zdrowia oraz identyfikowania czynników szkodliwych.

Cel ten był osiąganym poprzez:

- koordynację programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, rodziców w środowisku szkolnym oraz środowisku lokalnym;
- realizację akcji ogólnopolskich i lokalnych skierowanych do ogółu społeczeństwa lub docelowych grup odbiorców;
- wdrożenie programów poprzez wystosowanie pisma do dyrektorów przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programów w roku szkolnym 2020/2021;
- nawiązywanie partnerstwa w podejmowanych działaniach z podmiotami realizującymi zadania w zakresie zdrowia publicznego oraz ze środkami masowego przekazu;
- działania edukacyjne w zakresie oświaty zdrowotnej podejmowane zależnie od potrzeb i problemów wynikających z sytuacji epidemiologicznej kraju lub środowiska lokalnego.

W roku 2021 zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej skierowane były na działania mające na celu zmniejszenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusa SARS-CoV-2, ze szczególnym podkreśleniem działań promujących szczepienia ochronne w tym przeciw COVID - 19. Ze względu na pandemię COVID-19 przeprowadzono 34 wizytacje. Koordynowano realizację 8 programów edukacyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz 11 akcji o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym adresowanym do ogółu społeczeństwa. Problemem zdrowotnym w skali kraju, województwa i powiatu są obok chorób zakaźnych (w tym roku Covid-19) choroby niezakaźne takie jak: nadwaga, otyłość, choroby układu krążenia, choroby nowotworowe, uzależnienia (w tym środki zastępcze), cukrzyca i inne. Państwowa Inspekcja Sanitarna podejmuje działania zapobiegawcze w formie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży i ich rodziców oraz interwencji nieprogramowych adresowanych do ogółu społeczeństwa.

Programy o zasięgu ogólnopolskim.

1. Profilaktyka zakażeń HIV i zachorowań na AIDS – w zakresie zapobiegania zakażeniom i diagnostyki wirusa HIV. W roku 2021 działania edukacyjno-informacyjne realizowane były w 8 szkołach ponadpodstawowych i podczas wypoczynku w 28 placówkach.

w których przeprowadzono rozmowy i pozostawiono materiały edukacyjne. Wysłano pismo zachęcające szkoły do przystąpienia do konkursu na komiks dotyczący problematyki HIV/AIDS. W tym roku 1 Grudnia Światowy Dzień AIDS obchodzono pod hasłem: „Koniec nierówności. Koniec AIDS. Koniec Pandemii” Zamieszczono na stronie internetowej i faceboku informacje oraz przesłano informację do prasy lokalnej i telegazety Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Wysłano pismo do szkół ponadpodstawowych z prośbą o zaakcentowanie tego dnia w swoich placówkach. Edukacją medialną objęto ok. 2020 osób.

2. Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”, zrealizowany po raz ósmy miał na celu kształtowanie u młodzieży umiejętności chroniących przed używaniem alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych oraz zmniejszanie ryzyka utraty życia i zdrowia, z powodu ich używania.

Wdrożenie VIII edycji odbyło się poprzez wystosowanie pisma do dyrektorów szkół oraz koordynatorów programu, informującego o realizacji kolejnej edycji programu. Do VIII edycji programu pozyskano 6 szkół ponadpodstawowych. Przeprowadzono 2 wizytacje oceniające realizację programu w szkole. Prowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych. Programem objęto 312 uczniów i 63 rodziców.

3. Program edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”, skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i ma na celu ukształtowanie właściwych postaw wobec palenia tytoniu u dzieci i ich rodziców. W roku szkolnym 2020/2021 program wdrożono poprzez wystosowanie pisma do dyrektorów szkół oraz koordynatorów programu z wytycznymi dot. realizacji programu. Program realizowało 3 przedszkola i 25 oddziałów przedszkolnych. Oddziaływaniami objęto 755 dzieci oraz 512 rodziców i opiekunów. Program realizowano w oparciu o scenariusze zajęć zamieszczone w poradniku dla realizatora, metodą warsztatów dydaktycznych, z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy. Przeprowadzono 11 wizytacji oceniających realizację programu w szkole.

4. „Bieg po zdrowie” to program edukacji antytytoniowej adresowany do dzieci klas IV szkół podstawowych. Program miał na celu opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Wdrożenie programu odbyło się poprzez wystosowanie pisma do dyrektorów szkół oraz koordynatorów programu z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021. Realizacja programu przebiegała w oparciu o materiały programowe dostępne w wersji elektronicznej w formie 6 zajęć z wykorzystaniem aktywizujących metod i form pracy. W roku

szkolnym 2020/2021 programem objęto 113 uczniów z 7 szkół podstawowych oraz 110 rodziców. Przeprowadzono 4 wizytacje oceniające realizację programu w szkole.

5. Skąd się biorą produkty ekologiczne - program skierowany jest do dzieci 5-6 letnich uczęszczających do przedszkoli oraz do rodziców i opiekunów dzieci. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększenie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021. Zajęcia w programie *Skąd się biorą produkty ekologiczne* realizowane były poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji oraz filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli i lekcji pokazowej. W roku szkolnym 2020/2021 programem objęto 325 dzieci z 13 placówek oświatowych (5 przedszkoli i 8 oddziałów przedszkolnych działających w strukturach szkół podstawowych) oraz 222 rodziców. Przeprowadzono 11 wizytacji oceniających realizację programu w szkole.

6. Program „Trzymaj Formę”, który miał na celu zapobieganie otyłości i nadwadze wśród młodzieży szkolnej, oraz kształtował właściwe nawyki żywieniowe i popularyzował aktywność fizyczną. W roku szkolnym 2020/2021 program nie był realizowany.

Działania o zasięgu wojewódzkim i lokalnym.

7. Program edukacyjny „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”, adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, dotyczył profilaktyki raka szyjki macicy. Miał na celu stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy wynikającym z zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), oraz zainicjowanie dyskusji, dzięki której kobiety z pokolenia rodziców podejmą odpowiednie działania profilaktyczne, i wykonają badanie cytologiczne. Kolejna edycja była realizowana dzięki wsparciu fundacji „MSD dla Zdrowia Kobiet”. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021, zebranie deklaracji udziału w programie. Ze względu na pandemię w Covid - 19 nie przeprowadzono porad. W roku 2020/2021 program realizowało 958 uczniów w 5 szkołach ponadpodstawowych, edukacją objęto także 129 rodziców i 59 nauczycieli. Przeprowadzono 3 wizytacje oceniające realizację programu w szkole.

8. Program edukacyjny „**Podstępne WZW**” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, mający na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń WZW typu B i C. W roku 2020/2021 program realizowało 1142 uczniów w 5 szkołach ponadpodstawowych, informacją o programie objęto także 1079 rodziców. Wdrożenie programu przeprowadzone zostało wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021. Przeprowadzono 2 wizytacje oceniające realizację programu w szkole.

9. Program edukacyjny „**Znamie! Znam je?**” adresowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, mający na celu popularyzację wiedzy na temat czerniaka. W roku 2020/2021 program objęto 813 uczniów w 5 szkołach ponadpodstawowych, informację o programie przekazano 839 rodziców. Wdrożenie programu poprzedziło wystosowanie pisma do dyrektorów szkół ponadpodstawowych z wytycznymi dot. realizacji programu w roku szkolnym 2020/2021. Przeprowadzono 3 wizytacje oceniające realizację programu w szkole.

Akcyjne działania oświatowo -zdrowotne

10. „**Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem tytoniu** - działania mające na celu ograniczenie narażenia na dym tytoniowy (w odniesieniu do czynnego i biernego palenia tytoniu) Polaków, poprzez między innymi zmianę postaw społecznych wobec palenia tytoniu. W ramach zadania prowadzono: miesięczny monitoring aktualnej sytuacji dotyczącej realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w miejscach użyteczności publicznej, w tym w zakładach opieki zdrowotnej, szkołach i placówkach oświatowych, pomieszczeniach zakładów pracy. Przestrzeganie zakazu palenia tytoniu skontrolowano w 432 obiektach.

11. „**31 maja - Światowy Dzień bez Tytoniu**” – został ustanowiony przez Światową Organizację Zdrowia w 1987 roku aby przypominać ludziom szkodliwym działaniu papierosów i zachęcać ich do wizyt u lekarzy specjalistów. Głównym celem kampanii było zwrócenie uwagi na powszechność nałogu palenia i jego negatywne skutki zdrowotne, a także ochrona podczas trwania epidemii koronawirusa przed dymem papierosowym różnych grup społecznych. W ramach działań w powiecie biłgorajskim w celu dotarcia do szerszego grona odbiorców publikowano informacje na stronie internetowej i facebooku PSSE, ekspozycji wizualnej oraz informacja w telegazecie Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Działaniami objęto 2845 odbiorców.

12. Profilaktyka środków zastępczych tzw nowych narkotyków, była realizowana poprzez prowadzenie działań zapobiegawczych w formie kącików edukacyjnych i form wizualnych, udzielania instruktaży i porad dla pracowników oświaty, prowadzenie dystrybucji materiałów informacyjnych między innymi podczas wypoczynku dzieci i młodzieży. Prezentowana tematyka skierowana była do 1327 odbiorców.

13. Europejski Tydzień Szczepień przebiegający w 2021 roku pod hasłem „**Zapobiegać. Ochroniać. Uodparniać**”. Celem głównym kampanii jest podniesienie świadomości znaczenia szczepień ochronnych wśród rodziców i opiekunów, pracowników służby zdrowia, polityków i decydentów oraz mediów oraz promowanie podstawowego przesłania, iż szczepienia są niezbędne do zapobiegania chorobom oraz do ochrony życia. W ramach tej inicjatywy wystosowano pisma do 22 podmiotów leczniczych, urzędów miast i gmin, starostwa informujące o celach kampanii oraz szczepieniach ochronnych w czasie pandemii COVID-19. Do propagowania szczepień ochronnych wykorzystywano również stronę internetową i facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Ogółem w trakcie kampanii oddziaływaniem objęto 2359 odbiorców.

14. Profilaktyka Zatruc Grzybami – w roku 2021 w dniach 23 i 24 września zorganizowano wystawę grzybów przed budynkiem Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej. Zaproszenie na wystawę umieszczono na facebooku oraz telefonicznie uzgadniano z dyrektorami przedszkoli i szkół, godziny odwiedzin wystawy. Wystawę odwiedziły dzieci i młodzież z 4 przedszkoli 3 szkół podstawowych, którym klasyfikator grzybów opowiadał o grzybach, rozdawano kolorowanki dzieciom a młodzieży ulotki o grzybach. Razem edukacją objęto około 720 osób. Wystawę odwiedzali ludzie idący na targowisko. Wystawę odwiedzili też dziennikarze prasy lokalnej i Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Wydano 20 atestów na grzyby świeże i udzielono 13 porad grzyboznawcy.

15. Światowy Dzień Rzucania Palenia -18 listopada 2021 r. – obchodzony zawsze w trzeci czwartek listopada. Święto to narodziło się w Stanach Zjednoczonych z inicjatywy dziennikarza Lynna Smitha, który 1974 roku zaapelował do czytelników swojej gazety, aby przez jeden dzień nie palili papierosów. W efekcie, aż 150 tysięcy ludzi spróbowało przez 1 dobę wytrzymać bez palenia. W następnych latach akcja objęła swoim zasięgiem inne kraje. W Polsce dzień ten obchodzony jest od 1991 roku. W ramach działań w powiecie biłgorajskim w celu dotarcia do szerszego grona odbiorców publikowano informacje na stronie internetowej i facebooku PSSE, ekspozycji wizualnej oraz informacja w telegazecie Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. Działaniami objęto 1820 odbiorców.

16. Dzielne dzieciaki i ich sposoby na mikroby to zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym. Zajęcia te zostały opracowane w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną. Celem tych zajęć jest:

- poznanie zasad ochrony swojego zdrowia przed mikroorganizmami poprzez wdrażanie zdrowego stylu życia i racjonalnego zachowania,
- poznanie zagrożeń związanych z obecną sytuacją epidemiologiczną - koronawirusem,
- poznanie niewidzialnego świata mikroorganizmów oraz sposobu ich transmisji,
- podnoszenie świadomości na temat dbania o higienę osobistą oraz dbałość o zdrowie własne, rówieśników i osób z otoczenia. Zajęcia te były przeprowadzone w 15 oddziałach przedszkolnych, edukacją objęto 678 dzieci.

17. Światowy Dzień Zdrowia - hasłem przewodnim obchodów w 2021 roku było „Budowanie sprawiedliwszego i zdrowszego świata dla wszystkich”. Zachęcano do podjęcia działań w celu wyeliminowania nierówności zdrowotnych w ramach całorocznej globalnej kampanii mającej na celu łączenie ludzi w celu budowania sprawiedliwszego i zdrowszego świata. Kampania podkreślała konstytucyjną zasadę Światowej Organizacji Zdrowia, zgodnie z którą, *„cieszenie się najwyższym osiągalnym standardem zdrowia jest jednym z podstawowych praw każdego człowieka, bez względu na rasę, religię, przekonania polityczne, warunki ekonomiczne czy społeczne”*. Do propagowania idei Światowego Dnia Zdrowia 2021 wykorzystywano stronę internetową i facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, ekspozycje wizualne oraz informacje w telegazecie Biłgorajskiej Telewizji Kablowej. W ramach tej inicjatywy wystosowano informujące merytoryczną oraz grafikę do 22 podmiotów leczniczych, urzędów miast i gmin, starostwa. Informacje te dotarły do 2835 odbiorców.

18. Akcja „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek letni i zimowy” - adresowana jest do opiekunów i organizatorów zorganizowanego wypoczynku, w celu zapewnienia uczestnikom bezpiecznego i zdrowego spędzenia ferii zimowych i wakacji. W tym celu przekazywano wytyczne i zalecenia w formie pism do organizatorów i kierowników wypoczynku. Dominującą formą edukacji były instruktaże i przekazywanie materiałów edukacyjnych z prośbą o zapoznanie z materiałami wszystkich uczestników wypoczynku, kącik edukacyjny, ekspozycja wizualna. W czasie akcji zimowej i wakacji profilaktyką objęto 1357 dzieci i młodzieży oraz 230 opiekunów i wychowawców.

19. Działania profilaktyczne związane z zakażeniami spowodowanymi rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 .

W roku 2021 jednym z ważniejszych działań w ramach profilaktyki COVID – 19 była akcja **#Szczepimysię** – promowanie i zachęcanie do szczepienia przeciw COVID – 19.

Działanie to było realizowane poprzez następujące formy:

- organizacja akcji #Szczepimy się przed budynkiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w dzień targowy,
- umieszczanie na stronie internetowej i facebooku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej informacji i materiałów edukacyjnych (ulotki i plakaty) z możliwością do pobrania
- umieszczanie informacji na monitorach LCD w Luxmed i Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej,
- wykonywanie ekspozycji wizualnych w budynku i przed budynkiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, kącik edukacyjny.
- dystrybucja plakatów i ulotek do kwarantann zbiorowych, urzędów miast i gmin, starostwa powiatowego,
- udzielanie telefonicznych informacji i porad,
- przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi na Covid-19, wprowadzanie w kwarantannę osoby z kontaktu z chorymi,

Działaniami objęto szacunkowo około 13 430 osób.

Podsumowanie.

W roku 2021 ze względu na pandemię Covid - 19 realizacja działań adresowanych bezpośrednio do ogółu społeczeństwa była niemożliwa w związku z tym większość działań realizowana była za pomocą internetu, facebooka i mediów lokalnych i dotyczyła też obok innych tematów profilaktyki Sars-CoV-2, głównie szczepienia przeciw Covid - 19. Programy edukacyjne w placówkach nauczania były realizowane zostały także rozszerzone o profilaktykę Sars – CoV – 2.